№ 217.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 218 (6653)
ОКТЯБРИИН 22
ЧЕТВЕРГ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА КИНО ХАРУУЛГЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум хадаа советскэ арадай ажабайдалые ойрын 2—3 жэлэй турша дотор улам һайжаруулха зорилготойгоор хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ тухай тон ехэ программа зохёоһон байха юм. Тэрэниие бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула бүхы советскэ хүнүүдэй, илангаяа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи хэшээл хандуулагданхай. Түрэл партиингаа табиһан энэ ехэ зорилгые дүүргэжэ байгаа хүдөө нютагуудай ажалшадай культурна эрилтые хүсэд дүүргэнээр хангаха гээшэ мүнөө үеын тон шухала зорилгонуудай нэгэн болож дэбжүүлэгдэнхэй. Эгээл тиимэһээ, зүжэг наада, концерт табихынгаа хажуугаар колхозой центрнүүд, полевой станууд, малажалай фермэнүүд бүхэндэ һайн һайн кинокартинануудые саг сагтань харуулжа байха гээшэ туйлай ехэ удхашанартай хэрэг болоно.

Киногой хүдэлмэриин үнгэрһэн юһэн һарын дүнгүүдые хараад үзэхэдэ, манай республикын хүдөө нютагуудай ажалшадта далаад мянган киносеанснууд харуулагдаһан, хамта дээрээ тэндэнь дүрбэн миллион хүн зон хабаадалсаһан байна. Харуулагдаһан киносеанснуудай болон хабаадалсаһан хүнүүдэй тоогой хэды олон байбашье, кино харуулга республикын олохон нютагуудта, илангаяа Сэлэнгын, Прибайкальска, Курумканай, Тарбагатайн болон бусад зарим аймагуудта тэсэшэгүй муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Хүдөөгэй ажалшадта кино харуулгада ямар гол дутагдал бииб гэхэдэ, киногой олохон хүдэлмэрилэгшэд аймгүйсэдкомоор баталагдаһан графигые дүүргэнэгүй, киное түргэнөөр, һайн шанартайгаар харуулнагүй. Хэрбээ колхозой центрнүүдтэ, томо тосхонуудта һарадаа 1—2 дахин кино гаргагдадаг байгаа һаа, малай холын фермэнүүдтэ хүдэлмэрилэгшэдтэ хэдэн һара соо нэгэшье удаа кинокартина харуулагдадаггүй байха юм. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай холын нютагуудаар шэнэ шэнэ кинокартинанууд тон үсөөнөөр харуулагдана, тогтоогдоһон график саг үргэлжэ эбдэгдэнэ, киномеханигууд заримдаа гэрэл муутайгаар, бүдэхеэр кадрнуудайнгаа гаража байхадань, заһахын орондо, хамаагүй эрьюулжэл байдаг.

Эдэ мэтын таарамжатүй ябадал юун дээрэһээ гаранаб гэхэдэ, партиин айком ба аймгүйсэдком киногой хүдэлмэриие эрид һайжаруулхын тула зохихо хэмжээнүүдые абанагүй, харин юрэнхы заабари үгөөд лэ бүхы хүтэлбэреэ дүүргэнэ.

Кинопрокадай Бурят-Монголой конторо өөрынгөө мэдэлдэ мянгаһаа холо үлүү уранһайханай, документальна, научно-популярна кинокартинануудтай юм. Харин тэдэнь зүбөөр хэрэглэгдэдэггүй, техническэ талаараа шалгалтада ородоггүй. Энээн дээрэһээ зарим аймагууд болон колхозуудаар шэнэ картинануудай орондо заһабарида ороходо болоһон гү, али тэрэ газарта хэдэн удаа харуулагдаһан кинофильмнууд дахяад абаашагдадаг. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын наукын туйлалтанууд ба түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай фильмнүүд илангаяа үсөөнөөр харуулагдана гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиигээд, мүнөө эрдэм наукын түйлалтануудые ба түрүүшүүлэй дүй дүршэлые арад зоной дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилго партиин табяад байхада хүдөө ажал тухай кинофильмнүүдые харуулгада иимээр хандаха гээшэ болошогүй ябадал мүн.

Хүдөө нютагуудаар кино үсөөнөөр ба шанар муутайгаар харуулагдадаг байһан тухай хүдөө бэшэгшэд һүүлэй үедэ олон бэшэгүүдые редакцида эльгээнэ. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагһаа манай хүдөө бэшэгшэ иигэжэ бэшэнэ: «Киногой хүдэлмэрилэгшэд графигай ёһоор хүдэлмэрилдэг нэрэтэй аад лэ, тэрэнээ нарин нигтаар сахинагүй. Киномеханигууд биледнүүдые худалдажа, мүнгэ суглуулаал һаа, хүнүүдэй, ямараар кино хаража байһан тухай, ямар түхеэрэлгэтэй гэртэ харуулжа байһан тухайгаа нэгэшье һаналаа табинагүй. Заримдаа хүнүүд һууха газарай үгы байһан дээрэһээ, хүл дээрээ зогсоод кино харана».

Манай республикын Культурын министерство хүдөө нютагуудаар кино һайнаар, саг сагтань гаргуулдаг болохо тухай тодорхой хэмжээнүүдые абанагүй, аймагуудтахи культурын таһагуудай хүдэлмэриие ёһо тэдыгээр, элдэб олон захиралта, заабаринуудые үгэлгөөр лэ хүтэлбэрилдэг байха юм. Мүн тэрэшэлэн киногой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ һуралсал тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тиигээд, республикын Культурын министерство аймагуудай партийна, советскэ, профсоюзна болон комсомольско организацинуудтай хамта кинодо ажаллаха мэргэжэл ехэтэй механигуудые шэлэжэ олохо, тэдэнэй дунда ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ эмхидхэхэ уялгатай.

Хүдөө нютагуудта кинокартинануудые зүбөөр шэлэн эльгээхэ гээшэ тон ехэ удхашанартай хэрэг мүн. Тиимэһээ эгээл түрүүн уранһайханай шэнэ кинокартинануудые абаашуулхаһаа гадна, киногой хүдэлмэрилэгшэд мүсөө үедэ хүдөө ажахын наукын туйлалтанууд ба түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай кинофильмнүүдые, киножурналнуудые шадаал һаа түргэнөөр, олоорнь колхозуудай бригаданууд, фермэнүүдтэ хүргэхэ зэргэтэй.

Киногой бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго юуб гэхэдэ, ажалдахи дутуу дундануудаа дары түргэнөөр усадхаха, хүдөөгэй зондо кино харуулха хэрэгые эрид шууд һайжаруулха ябадал болоно. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэ хадаа арад зондо кино харуулха хэрэгые партийна организацинуудай һайнаар хүтэлбэрилһэнһөө ехээр дулдыдаха байна.

Хүдөө нютагуудай хүн зондо һайн һайн кинофильмнүүдые түргэнөөр, саг соонь харуулха гээшэ киногой хүдэлмэрилэгшэдэй тон шухала зорилгонь мүн.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Парти ба правительствын уряада харюу

Курумканай аймагай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй түүхэтэ тогтоолые айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлениин мэргэжэлтэд парти, правительствын уряада харюу болгон, колхозуудта гаража хүдэлмэрилхэ дура хүсэлөө мэдүүлбэ. Жэшээлхэдэ, зоотехник Л. Б. Дармаин Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, зоотехник Ц. Л. Лыгженова Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилхөөр гараба.

Урдань трактористнууд ябаһан нүхэд Маладхоев, Саянов, Бамбриев гэгшэд Баргажанай МТС-тэ хүдэлмэрилхэеэ ошобо.

Аймагай колхозууд ба МТС хүдэлмэрилхөөр ерэһэн мэргэжэлтэдые халуунаар угтаж абаад, тэдэниие һайн байраар ба бууса шадарай участогуудаар хангана.

Г. Аргадинский.

Бичурын сахарна завод хүдэлмэрилжэ эхилбэ

Бичурын сахарна завод энэ жэлэй свёклын шэнэ ургасые буйлуулжа байна. Завод нёдондо жэлэйхидэ орходоо нэгэ һараар уридшалан хүдэлмэреэ эхилээ. Шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо, заводой хүсэн гурба дахин ехэ болобо.

Мүнөө тус коллектив Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 36-дахи жэлэй ойн урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, ажалай бүтээсые 13 процентээр дээшэлүүлхэ, сахарай гарасые 0,3—0,5 процент дээшэлүүлжэ, тэрэнэй ашаар гүрэндөө 1000 пүүд сахар үлүү ехээр үгэхэ, центнер сахар бүхэнэй өөрынь үные 10 түхэригөөр химдаруулха гэһэн уялгануудые абаба.

Абаһан уялгануудаа бэелүүлхын тула заводой коллектив бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилжэ байна.

М. Николаев.

Ангуушадай эрхим ажал

Түнхэнэй гүрэнэй ондатрова ажахы гурбадахи кварталайнгаа даалгабариие 128 процент дүүргээ. Зарим түрүү ангуушад дүрбэдэхи кварталайнгаа даалгабари уридшалан дүүргэбэ. Мүнөө тус коллектив Агуухэ Октябриин ойн хүндэлэлдэ мүрысөөндэ оролсоод, дүрбэдэхи кварталайнгаа даалгабари ноябриин 7-до дүүргэхэ гэһэн уялга абаба. Түрүү ангуушад Подласинский, Никитин, Попов гэгшэд энэ квартал соо хоёр нормо дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлбэд.

Д. Петров.

Улан-Удын мотор заһабарилгын заводой коллективэй дунда Октябриин урда тээхи мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тус заводой токарь Геннадий Федорович Хомяков мүрысөөндэ оролсоод, үдэрэйнгөө даалгабариие 300 процент дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Хомяков ажаллажа байна.

А. Мантаевай фото.

Октябриин урда тээхи мүрысөөн

Үнэтэ дурадхалнуудые хэрэглэнэ

КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүд соо табадахи табанжэлдэ промышленностьда ажалай бүтээсые 50 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдаһан байна. Улан-Удын судна заһабарилгын заводой котельщигүүдэй түрүү бригаданууд энэ зорилгые дүүргэхын түлөө, Октябриин урда тээхи мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна. Бригадирнууд Левагин, Карпов, Емельянов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг котельщигүүдэй бригаданууд түсэбтэ даалгабаринуудаа һараһаа һарада үлүүлэн дүүргэнэ.

Үйлэдбэриин зарим операцинууд дээрэ хүдэлмэриин саг арьбалха ябадал ажалай бүтээсые дээшэлүүлгын шухала услови мүн болоно. Нүхэр Карповай бригада баржануудай хойто талын хубинуудые хабсаруулха зуураа, зарим хүдэлмэринүүдые хубилгажа, ехэхэн саг арьбалаа. Энээнэйнь ашаар тэдэнэй һара бүриин даалгабари 180—213 процент дүүргэгдэнэ. Стахановска тус бригадын бригадир нүхэр Карпов ашаг туһатай ухаалан зохёолгын үшөө хэдэн дурадхалнуудые һүүлэй үедэ үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлээ.

Котельщигүүд баржануудые нимгэн түмэрөөр бүрилгэ дээрэ өөһэдынгөө үнэтэ дурадхалые хэрэглэн, ажалые нилээд түргэдхэһэн ба нимгэн түмэрые арьбалжа эхилбэ. Котельщигүүд иигэжэ ажаллаһанайнгаа ашаар октябрь һарынгаа түрүүшын хахадай даалгабариие уридшалан дүүргэбэ.

Л. Бондаренко.

13000 метр сэмбэ...

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 36-дахи жэлэй ойн хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаһан сэмбын фабрикынхид энэ онэй IV квартал соо эршэмтэйгээр ажаллажа, коллективээ республикын түрүү предприятинуудай зэргэдэ гаргаба.

Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн сэмбэ нэхэгшэд жэлэй эхинһээ хойшо зургаан тонно нооһо арьбалжа, тэрээгээрээ 13 мянган метр сэмбэ, 700 одеяла түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилөө. Нооһо һубагша Тумурова, нооһо ээрэгшэд Куренкова, Жигарева болон бусад үдэрэйнгөө нормые нэгэ хахад дахин үлүүлэн дүүргэжэ, фабрикын Хүндэлэлэй доскада хододоо бэшэгдэнэ.

Социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан нооһо ээрэлгын цехын коллективтэ фабрикын дирекциин, партийна болон профсоюзна организацинуудай дамжуулгын Улаан туг барюулха гэжэ шиидхэгдэбэ.

Г. Бадмаев.

Яруунын ажалшадай хүсэл

Аймагай колхозууд, совхоз болон эмхи зургаануудта эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Будапештскэ сессиин, мүн эб найрамдал хамгаалха Советскэ ба Бурят-Монголой республиканска комитедүүдэй пленумүүдэй шиидхэбэринүүд үргэн ниитэ ажалшадай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

Мэнэ һаяхан Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо хамтадаа 130 хүнэй хабаадалгатай суглаан болобо. Тус суглаанда хабаадагшад уласхоорондын байдал тухай ба эб найрамдалай түлөө дэлхэйн арадуудай эрэлхэг зорилготойгоор тэмсэжэ байһан тухай элидхэл шагнаба. Элидхэлэй һүүлээр эндэ байгшадай хүсэл һаналые мэдүүлэн колхозник нүхэр Василий Павлович Фомин иигэжэ хэлэбэ:

— Дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө эрэлхэг тэмсэлые манай хүсэн түгэлдэр Советскэ Союз толгойлон ударидана. Манай ороной ба арадай демократиин оронуудай хоорондын халуун хани барисаан, тэдэндэ үзүүлдэг ахадүүгэй туйлай ехэ туһаламжа, СССР-эй арадай ажахые саашадаа хүгжөөхэ, арад зонойнгоо ажабайдалые улам жаргалтай һайн болгохо зорилготой тогтоолнууд хадаа манай түрэл парти, правительствын эб найрамдалай хэлбэришэгүй политика ябуулдагай эли тодо гэршэ мүн. Мүнөө сентябрьска Пленумэй тогтоолые бэелүүлхын түлөө манай колхозниигуудай хэжэ байгаа эршэтэ ажал эб найрамдалай нангин хэрэгтэ бидэнэй нэмэри мүн болохонь лабтай. Тиимэһээ манай урда табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ ёһотойбди. Эб найрамдалай хэрэг илан мандаг лэ!

Һүүлээрнь колхозниигууд нүхэд Г. Виноградов, Г. Минеев, П. Фомин ба бусад үгэ хэлэжэ, эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй уряа болон эб найрамдал хамгаалгын Советскэ Комитедэй пленумэй тогтоолые һайшаабад. Уласхоорондын бүхы асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэжэ болохо гэжэ тэдэнэр булта даа мэдүүлээ.

Аймагай больница болон амбулаторидо хүдэлмэрилдэг медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ үнинэй медицинскэ фельдшер, гражданска дайнда хабаадалсаһан нүхэр Петр Андреевич Минеев Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Будапештскэ сессиин ба эб найрамдал хамгаалха Советскэ болон Бурят-Монголой республиканска комитедүүдэй пленумүүдэй тогтоолнуудые үнэн зүрхэнһөө һайшааба. Тэрэ иигэжэ хэлээ:

— Бидэнэр, аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, энэ тон ехэ удхашанартай шиидхэбэринүүдые һайшааха зуураа, бүхы үнэн сэдьхэлтэй зониие эрхим ажал хүдэлмэреэрээ, эрэлхэг тэмсэлээрээ эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлхыень уряалнабди. Би өөрөө хэршье үбгэн наһатай болобошье, манай жаргалта арадай элүүр энхэ ажаллахын түлөө саашадаа эсэшэгүйгөөр оролдохоб. Манай орондо коммунизм байгуулхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа, дэлхэй дээрэ эб найрамдалай илан мандахын түлөө бүхы арадуудай тэмсэлые толгойлжо байһан манай советскэ арадай элүүрые хамгаалан ажаллаха гээшэ тон хүндэтэй һайхан ажал гээшэ тэжэ би хододоо сэдьхэлдээ һанажа ябадагби... Дайн үүдхэхэеэ хүсэгшэдэй хорото муухай хүсэн үдэр бүри һуларан бууранал, харин эб найрамдалай нангин хэрэг үдэрһөө үдэртэ бэхижэн манданал,—гээд тэрэ үгэеэ дүүргэбэ. Мүн врачууд В. И. Афенычева, А. А. Крупичева гэгшэд үнэн оролдосотой ажалаараа эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлхэбди гэжэ мэдүүлбэ.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадир нүхэр Бадма Цынгежапов дайн үүдхэхые һэдэгшэдэй хара хэрэгүүдтэ зэбүүрхэн, эб найрамдал хүсэжэ, уласхоорондын арсалдаата асуудалнууд эбэй ёһоор шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ хэлэбэ. Мүн тиигэжэ хэлэхэ зуураа мүнөө жэлэй үбэлжэлгэдэ бэлэдхэжэ дүүргээбди, ойрын хоёр—гурбан жэл соо колхозойнгоо бүхы малнуудые дулаан типовой байрануудаар гүйсэд хангахабди гэжэ тэмдэглэбэ.

Иимэ суглаанууд «Путь социализма» колхоздо, Гунда, Романовка тосхонуудта болоо. Эдэ суглаанудта хабаадагшад уласхоорондын асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ гэһэн эрилтэтэй тогтоолнуудые нэгэн һаналаар батлан абаһан байна.

Ц. Дандаров,
манай корреспондент.

Түрэл орон доторнай

Мянган агрономууд колхозуудта ерээ

СМОЛЕНСК, октябриин 19. (ТАСС). Газартаряалангай эмхи зургаануудта ажаллажа байһан мянга шахуу агрономууд ба зоотехнигүүд, мүн участково мэргэжэлтэд Смоленскэ областиин МТС-үүдтэ ба колхозуудта хүдэлмэрилхэеэ һүүлэй үедэ гараһан байна. Кардымовска, Сафоновско ба бусад районууд колхоз бүхэндэ шахуу агрономтой гү, али зоотехнигтэй болобо.

45 гаран мэргэжэлтэд Смоленскэ районой колхозуудта хүдэлмэрилхэеэ эльгээгдээ.

—Би «Большевик» колхозые шэлэжэ ошоһондоо баяртайб — гэжэ агроном Белозуб хэлэбэ. —Энэ колхозой колхозниигууд намайе һайнаар угтан абаа, гэр үгөө, тиин би дары ажаллажа эхилээб. Ажахын ашаг туһа үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар түрүүшын ээлжээнэй хэмжээ-ябуулгануудай түсэб мүнөө хэжэ дүүргээб. Колхозой правлени тэрэниие зүбшөөгөөд, мүнөө түсэб бэелүүлэгдэжэ байна.

Колхозуудта хүдэлмэрилдэг мэргэжэлтэдэй суглаан Смоленскэ райондо болобо. Ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса абаха арга боломжо бии болгохо, хүдөө ажахын жэлые дүүргэхэ шухала зорилгонууд энэ суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Партиин райком ба райисполкомһоо ямар туһаламжа абахые хүсэһэн тухайгаа, колхозуудта өөһэдынгөө ажал-ябуулга хайшан гэжэ эрхилдэг тухайгаа зоотехнигүүд болон агрономууд хөөрэжэ үгэбэ. МТС-үүдтэхи шэнэ техникые, мүн хүдөө ажахын талаар наукын туйлалтануудые шудалалга эмхидхэхые тэдэнэр гуйба.

Түрүү шахта

ШАХТЫ. (Ростовско область), октябриин 16. (ТАСС). «Шахтантрацист» трестын Ново-Азовская шахтын горнягууд Агуухэ Октябриин 36-дахи жэлэй ойе ажалдаа шэнэ амжалтануудтайгаар угтажа байна. Нүүрһэ малталгын арбан һарын программые дүүргэнхэй. Гансахан октябрь һара соо нэмэлтэ 2 мянган тонно түлишэ малтан абтаба.

Шахтада үйлэдбэриин процессүүдые механизацилха ба автоматизацилха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Гурбан миллион пассажирнууд

Москва мүрэн дээрэхи Новоспасска хүүргэ—Киевскэ вокзал гэһэн гол линеэр теплоходуудай тамаралга октябриин 19-дэ зогсоогдобо. Москва—Волга—Канал пароходствын московско пассажирска агентствын городской лининүүдэй теплоходууд дээрэ навигациин үедэ гурбан миллион хүн зөөгдэбэ.

(ТАСС).

Хүдөө ажахын фильмнүүдэй бүхэсоюзна фестивальда бэлэдхэл

СССР-эй Культурын министерство агротехническэ фильмнүүдэй бүхэсоюзна фестиваль үнгэргэхэ гэжэ шиидхэбэ. Декабриин нэгэнһээ эхилжэ ороной колхозуудта, совхозуудта ба МТС-үүдтэ гурба һарын турша соо хүдөө ажахы тухай научно-популярна эрхим кинокартинанууд харуулагдаха юм.

Агротехническэ 130 кинокартинануудай 28 мянган буулгабари нютагай кинопрокадай отделенинүүдтэ мүнөө тоологдоно. Фестивалиин үедэ киногой эхилээгүй байхада лекцинүүд ба элидхэлнүүд уншагдаха, колхозно үйлэдбэриин практигууд эрдэмтэдтэй уулзаха юм.

Нүүрһэ малтан абаха арбан һарынгаа түсэб дүүргэбэ

КАРАГАНДА, октябриин 20. (ТАСС). «Карагандаугլеразрезы» гэжэ трестын горнягууд нүүрһэ малтан абалгын арбан һарын программые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Ажалай бүтээсын талаар табигдаһан түсэб нилээд үлүүлэн дүүргэгдээ.

Полесьеын модо урадхуулагшад һайндэрэй урда тээхи вахтада жагсана

ПИНСК, октябриин 20. (ТАСС). Полесьеын мүрэнүүд болон каналнууд дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ ехэ үүсхэлтэй байна. Областиин модо урадхуулагшад Агуухэ Октябриин 36-дахи жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсана. Пинскэ һала холбогшод түсэбөө дүүргэһэн тухайгаа эгээн түрүүшээр мэдээсэбэ. Модо урадхуулгын хүдэлмэринүүдэй өөрынь үные химдаруулха талаар даалгабари 5 процентээр үлүүлэн дүүргэгдээ.

Григорий Чаюн гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада рейс бүридөө ябадалайнгаа сагые 10—12 часаар багадхана. Мүнөөдэр бригадын модо урадхуулагшад ээлжээтэ рейсдэ гараба. Тэдэнэр барилгын модые хүрэхэ газартань 2 сүүдхэ урид асарха гэһэн уялга абаба.

Агуухэ Октябриин ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула Давид-городско, Микашевическа ба модо урадхуулгын бусад участогуудай коллективүүд мүрысэнэ.

Хүдөөдэ эльгээгдэхэ номууд, брошюранууд, плакадууд

Түрэнэй культурно-гэгээрэлэй литературын хэблэл хүдөө ажахын наукын туйлалтанууд, түрүү колхозуудай, МТС-үүд ба совхозуудай дүй дүршэл тухай номууд, брошюранууд ба плакадуудые энэ жэлдэ олон тиражтайгаар гаргана. «Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалагты, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгты» гэһэн гоё һайхан плакадуудые олоор гаргажа эхилбэ. Энэ сериин 4 плакат һаяар гаргагдахань.

Московско областиин Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Н. Пузанчековай ном хэблэлдэ бэлэдхэгдээ. И. Н. Борисовай «Хими ургасын түлөө тэмсэлдэ», мүн М. Г. Аваевай «Хүрьһэнэй байдал» гэһэн брошюранууд һаяар гаргагдаха байна.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Малажалай ашаг шэмэ үгэлгые саашадань дээшэлүүлхын түлөө

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоол хадаа хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудые хүгжөөхэ дэлгэрэнгы программа мүн. Тус тогтоол малажалые дэбжээлгэдэ онсо анхарал хандуулна. «Малажалые, түрүүшын ээлжээндэ ниитын малажалые түргэнөөр хүгжөөлгэ хадаа ороноймнай имагта шухала удхашанартай, хүдөө ажахын талаар мүнөө партиин ба түрэнэй бэелүүлхэ хойшолуулашагүй шухала зорилго мүн» гэжэ Пленумэй тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Малажал манай колхозой ниитын ажахын гол шухала hалбари болоно. Малай тоо толгойе олошоруулха, тэрэнэй ашаг үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар энэ жэлдэ зарим тэды амжалта туйлаабди. Ниитын малажал хүгжөөхэ 1953 оной гүрэнэй түсэб бүхы түрэлэй малаар үлүүлэн дүүргэгдээ. Жэл соо hаамхай үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 850 литр hү hааха түсэбтэй байhан аад, үнгэрhэн 9 hарын туршада 797 литр hүн hаагдаба.

hү hаалгые дээшэлүүлхэ талаар зарим фермэ болон hаалишад горьтой амжалта туйлаа. № 2 фермын hаалишад дурсагдаhан үе соо үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 928 литр hү hаагаа. Колхозоймнай түрүү hаалишад малай ашаг шэмэ үгэлгые саашадань дээшэлүүлхын түлөө республиканска мүрысөөндэ хабаадалсанхай. Жэшээлхэдэ, hаалишан Ф. М. Будникова 9 hарын турша соо үнеэдhээ дунда зэргээр 1344 литр hү hаагаа. Тиихэдэ hаалишад П. Т. Васильева—1326 литр, И. М. Митрофанова—1263 литр, Т. Е. Кондрова 1156 литр, Ф. Д. Янькова 1041 литр hү hааба. Колхознай hү тушаалгаар гүрэнтэйгөө бүримүhэн тоосонхой. Гадна, 360 центнер hү гүрэндэ худалдатдаа. Хонидой ашаг үгэлгые дээшэлүүлхэ талаар яhала hайн үрэ дүн туйлаабди. Ноохо тушааха түсэбөө дүүргээбди.

Эдэ бүхы амжалтанууд колхозоймнай малшадай оролдосотой ажалай, коммунистнуудай эдэбхи хэшээлэй ашаар туйлагдаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Манай партийна организаци колхозойнгоо ажахын бүхы hалбаринуудта өөрынгөө нүлөө үзүүлхын, үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудта коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табихын түлөө оролдоно. Жэшээнь, № 2 hүнэй-товарна фермые коммунист Семенов хүтэлбэрилдэг. Тэрэ фермынхид hү hаалгаар мүрысөөндэ илаа. Малажалай фермэнүүдтэ үйлэдбэриин зүблөөнүүд үнгэргэгдэжэ, шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг. Мүн партийна суглаанууд дээрэ фермэнүүдые даагшад болон бригадирнуудай тоосоо шагнадаг байнабди.

Малшадай дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэри колхозойнгоо ниитын малажал хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг үгэлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдана. Манай партийна организациин агитаторнууд КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдые бүхы малшадта hайнаар ойлгуулжа үгэхын түлөө оролдоно. Пленумэй материалнуудаар хэдэн хөөрэлдөөнүүд малшадай дунда үнгэргэгдөө.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын тула эрхим hаалишад болон хонишод бусад фермэнүүдээр ба гүүртэнүүдээр ябажа, өөhэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэдэг. Тэрэшэлэн түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүнгүүд фермэнүүдтэ гаргагдажа, показателиин доска дээрэ бэшэгдэдэг байха юм.

Манай «Искра» колхоз энэ жэлдэ адуу малдаа хэрэгтэй тэжээл нёдондонойхиhоо hураггүй ехээр бэлэдхэбэ. Мүнөө соломо болон михиинэ бултыень соможо байнабди.

Гэхэ зуура, малажалые хүгжөөхэ талаар манай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии гээшэ. Малай үбэлжэлгэдэ хүсэд hайнаар бэлэдхэжэ шадаагүй байнабди. Ойрын үдэрнүүдтэ малайнгаа байрануудые заhабарилжа, дулаалжа дүүргэхэ хэмжээнүүдые партийна организаци колхозойнгоо правлени тэй хамта хараалаа.

Партиин ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэри дотор малажалые хүгжөөхэ тодорхой зам заагданхай. Манай партийна организациин, колхозоймнай бүхы коммунистнуудай гол зорилго юуб гэхэдэ, партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэриие хүтэлбэри болгон, ниитынгээ ажахые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхын, манай ажахын гол шухала hалбаринуудай нэгэн болохо малажалые дам саашань хүгжөөхын, тэрэнэй ашаг үгэлгые бүри ехэ болгохын түлөө тэмсэхэ хэрэг болоно.

Тиимэhээ манай партийна организаци ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ зорилгоор ойрын 2—3 жэлэй туршада бэелүүлэгдэхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалба. Тэрэнэй дүүргэлтэ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулагдаха, hайн байра түхеэрэгдэхэ зэргээр ашаг ехэтэ малажал хүгжөөжэ, зохид эрхэ байдал байгуулхада туhалха юм.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэриие бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ манай партийна организаци артелиингээ гэшүүдые эмхидхэн хабаадуулжа, урдаа табигдаhан зорилгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаха байна.

Н. Путинцева, Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» колхозой парторганизациин секретарь.

Библиотекэнүүдэй сеть үргэдэнэ

Түнхэнэй аймагай Еловско ба Сагаан-Нуурай сомоной Советүүдэй дэргэдэ хүдөөгэй библиотекэнүүд шэнээр нээгдэбэ. Эдэ библиотекэнүүдтэ уранhайханай, политическэ, хүдөө ажахын литературанууд элбэг.

ХҮДӨӨ АЖАХЫДА ГОРОДОЙ ТУhАЛАМЖЫЕ УРГЭДХЭЕ!

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой инструментальна цехын хүдэлмэришэд конструктор В. Романовскиин хүтэлбэреэр торф-шаг шэбхээр горшоогхонуудые хэхэ машина бүтээгээ. Энэ машинаяа шефскэ колхоздо — Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельдэ эльгээбэ. Помидорнуудые иимэ горшоогхонууд соо тарилга тон ехэ үрэтэй байгаа. Жэшээнь, эноэниие хэрэглэhэн М. Горькиин нэрэмжэтэ совхоздо нэгэ гектар дээрэhээ 129 мянган түхэригэй нэмэлтэ олзо доход абтаа. Энэ машина халаан соогоо 30 мянган горшоогхо бүтээдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус машина бүтээлтэдэ хабаадалсаhан хүдэлмэришэд ба технологууд (зүүн гарhаа) Б. Шитиков, М. Дуненко, А. Мурышов, А. Бойко, А. Маркизов, П. Чепелев гэгшэд байна.

В. Муллерай фото.

„Бурмонголстрой" трестын үнэтэ үүсхэл

«Бурмонголстрой» трестын хүдэлмэришэд «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бэелүүлхэ зорилгоор Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозые шефтээ абаа. hаяхан трестын хүтэлбэрилэгшэд тус колхоздо ошожо, гидроэлектростанциие заhабарилжа үгэхэ гэжэ хөөрэлдэбэ. Гадна, трест өөрынгөө хүсөөр парниково 500 рама, малай байрануудай үүдэ ба сонхонуудые, клубтань показателиин доска, скамейкэнүүдые хэжэ үгэхэ гэбэ. Тиихэдэ, трестын автогаражайхид колхозой хоёр автомашиные заhабарилха байна. Мүн ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилгада трестын мэргэжэлтэд туhаламжа үзүүлхэнь.

Ф. Башухаев.

Улан-Удын мотор заhабарилгын завод энэ hара соо 50 зернопульт бүтээжэ колхозуудта эльгээхэнь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарhаа) слесарьнүүд-хабсаргагшад—А. И. Парфенов, Я. В. Шнайдер, цехын начальник И. А. Тимофеев гэгшэд бэлэн болоhон зернопультнуудые үзэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

РЕДАКЦИДА ЕРЭhЭН БЭШЭГҮҮД

Газетэнүүд саг соогоо захигшадта хүргэгдэнэгүй

Хориин леспромхозой Зүүн-Хуурайн лесоучастогай хүдэлмэришэдтэ газетэнүүд хожомдуулагдажа хүргэгдэнэ. Тэдэнэр «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн» гэжэ газетэнүүдые захиhан аад, саг соогоо абанагүй. Хожомдуулагдахаhаа гадна, газетэнүүдэй зарим номернууд оройдоо хүргэгдэнэгүй.

Жэшээлхэдэ, нүхэр Л. Бадмаев «Бурят-Монголой үнэн» газетые июль, август, сентябрь hарануудта абахаар захиhан байгаа. Теэд, эдэ hаранууд соо захиhан газетынгаа нэгэшье номер абаагүй. Тэрэшэлэн хүдэлмэришэд Климов ба бу... захиhан газетэнүүдээ оройдоо абагүй байна.

Хориин аймагай центртэ республиканска газетэнүүд гараhан үдэртөө хүргэдэнэ. Теэд аймцентрhээ 25 километртэ байдаг Зүүн-Хуурай лесоучастогай ажалшадта газетэнүүд 3—4 хоног үнгэрhэн хойно абаашагдана.

Газетэнүүд болон корреспонденциие абагшадтань саг соонь хүргэхэ талаар аймагай хэлхээ холбооной конторын хүдэлмэрилэгшэд хэмжээ абаха ёhотой.

Ц. Моксохонский.

Хаалтатай байдаг библиотекэ

Яруунын аймагай Үльдэргын сомоной хүдөөгэй библиотекэ ехэнхи сагтаа хаалтатай байдаг. Библиотекые даагша Д. Бадмаева библиотекэдээ томо суурга үлгэжэрхёод, гэртээ hанаа амар hуужа байдаг. Тиимэhээ уншаха ном абаха гэжэ библиотекэдэ ерэhэн хүнүүд нүхэр Д. Бадмаевагай гэртэ ошохо баатай болоно. Заримдаа тэрэ гэртээ үгы байдаг гү, али «сүлөөмни үгы, хожом ерээрэйгты» гэжэ ехэ сухалтайгаар хэлэдэг.

Библиотекэ соонь муухай, тооhо шоройтой, номууд эмхи гуримгүйгөөр табяатай байдаг. Нүхэр Бадмаева уншагшадта шэрүүнээр хандадаг, хүнэй асуудалда харюусадаггүй, бадашажа орхидог, hонин шэнэ номуудые hайшаан ярадхадаггүй байна. Тиихын оронд «хүнэй сүлөөгүй байхада, ном гэжэ юундэ ерэнэбта» гэдэг. Тиимэhээ уншагшад дайралдаhан ном абаад лэ ошохо баатай болоно.

Мүнөө энэ библиотекэ үбэлэй ямаршье бэлэдхэл хээгүй байна. Эндэ үбэлэй үедэ түлихэ пэгэшэ монсогор түлеэн бэлэдхэгдээгүй. Теэд, библиотекые даагша нүхэр Бадмаева hанаагаа зобоногүй өөрынгөө гэрэй ажал хэжэ байдаг.

Библиотекын хүдэлмэриие hайжаруулха талаар аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таhагhаа зохихо хэмжээ абахые хүлеэгдэнэ.

Б. Доржиев.

Культурна эрилтэ хангагданагүй

Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри hулаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, тус колхозой хоёрдохи бригада дээрэ улаан булан эмхидхэгдээгүй байhаар. Нэгэ клуб бии гэжэ нэрэтэй аад, тэрэнь эзэгүй байдаг. Мүн тус бригадада радиоприёмник тодхоодоогүй.

Энэ бригадын ажалшадта аяар зунhаа хойшо кино харуулагдаагүй байhаар. Эндэхи бригадада ажалшад олон, хэдэн гүүртын малшад мүн албахаагшад бии. Теэд, тэдэнэй культурна эрилтэ хангагданагүй.

Ц. Токтохоев.

Тобшо сигналнууд

Кино харуулагданагүй. Бичурын аймагай Шэбэртэ гэжэ тосхондо долоон жэлэй hургуули, томо больница, сельпо, хэлхээ холбооной отделени, маслозавод ба бусад эмхи зургаанууд бии. Эндэхи ажалшадай культурна эрилтые хангаха хэрэгтэ анхарал хандуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таhагые даагша нүхэр Краснояров «неделидэ гурба дахин кино харуулхабди» гэhэн байгаа. Теэд, эндэ үнинэй кино харуулагдаагүй байhаар.

Б. Цыренжапов.

Муугаар хүдэлмэрилнэ. hүүлэй үедэ Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой электротээрмэ талха муугаар татана. Тээрмэшэн С. Зуртанов ажалдаа хойрогоор хандана. Тэрэ хадаа өөрынгөө танил хүнүүдтэ талха hайнаар татажа үгэдэг, бусад хүнүүдэй тээрмэдэхэдээ ороohо бухэлеэр шахуу гаргадаг. Энээн тухай нүхэр Зуртановта хэлэхэдэ, «электричество тээрмые даанагүй» гэhэн шалтаг баридаг. Энэнь буруу. Юуб гэхэдэ, электростанциhаа тээрмэ хүрэтэр дэлгэхын тула гүйсэд хүрэхэ хүсэн үгтэдэг.

О. Ширибон.

ПРОПАГАНДИСТНУУДТА БА АГИТАТОРНУУДТА ТУhАЛАМЖА

ОРОН ДОТОРОО ХҮДӨӨ АЖАХЫН ПРОДУКТНУУДЫЕ ЭЛБЭГ ДЭЛБЭГ БОЛГОЁ

Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохын түлөө тэмсэл болбол коммунистическэ байгуулалтын шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. Коммунизм хадаа өөрынгөө туг дээрэ: «хүн бүхэнhөө шадаха зэргээрнь, хүн бүхэндэ хэрэглэхэ зэргээрнь» гэhэн гурим бэшэжэ шадаха общиествын нимэ байгуулалта мүн гэжэ марксизм-ленинизм hургана. Энэ гуримые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө промышленность ба хүдөө ажахыдахи үйлэдбэрилтын хүсэнүүдэй саашанхи хүсэ ехэтэ дэбжэлтэ туйлаха ба арад зоной хэрэглэдэг зүйлнүүдые, тэрээнэй тоодо хилээмэ, мяха, hү, сахар, бүд, гуталнууд гэхэ мэтэнүүдые элбэг дэлбэг болгохо хэрэгтэй.

Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство болбол хэрэглэмжын эд бараанда арад зоной саг үргэлжэ урган байгаа эрилтэнүүдые үлэмжэ ехээр хангадаг болохын түлөө бүхы оролдолго хүсэеэ гаргадаг байна. Промышленность, хүдөө ажахы, эд товарай эрьесэ, наука ба культурые саашадань хүгжөөхын түлөө партиин ба правительствын хэмжээ-ябуулганууд энэ зорилгодо шэглүүлэгдэнэ.

Социалистическэ экономикын гол үндэhэниинь хадаа хүндэ индустри мүн. Ороноо индустриализацилгын талаар партиин ябуулhан айхабтар ехэ хүдэлмэриин ашаар мүнөө үедэ манда хүсэн түгэлдэр, техническэ талаараа болбосон хүндэ индустри бии болонхой. hүүлэй 28 жэл соо үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга манай орон дотор 55-аад дахин дээшэлhэн байна. Парти болбол саашадаашье хүндэ промышленностиие бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ юм. Юуб гэхэдэ, тэрээнгүйгөөр хүнгэн промышленностиин таhалгаряагүй ургалтые, хүдөө ажахын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ургалтые хангаха ба оронойнгоо оборонын хүсые бэхижүүлхын аргагүй.

Хүндэ промышленностиин бурьялма хүгжэлтэтэй хамта орон доторхи арад зоной хэрэглэмжын эд бараанай үйлэдбэри ургалсажа байhан юм. hүүлэй 28 жэл соо арад зоной хэрэглэмжын эд бараанай үйлэдбэри 12 дахин дээшэлhэн байгаа. Дэлхэй дээрэхи ямаршье орондо арадай хэрэглэмжын эд бараанай үйлэдбэриин нимэ хурдан ургалта урдань үшөө үзэгдөөгүй байна. Тиибэшье, тус үйлэдбэриин талаар туйлагдаhан хэмжээн манниие хангажа шадахагүй юм. Юуб гэхэдэ, эдэ үйлэдбэри арад зоной саг үргэлжэ урган байгаа эрилтэнүүдhээ үшөөл гээгдэнги байна.

Мүнөө үедэ бидэнэр хүндэ промышленностиие хүгжөөлгын талаар туйлаhан амжалтануудайнгаа үндэhэ hуури дээрэ арад зоной хэрэглэмжын эд бараанай үйлэдбэри эрид дээшэлүүлжэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин үлэмжэ хурдан хүгжэлтые хангажа шадаха ба хангаха ёhотой байнабди. Мүнөө үеын хойшолуулагдашагүй зорилго хадаа хоёр—гурбан жэлэй турша соо арад зонойнгоо эдеэ хоолой болон промышленна эд бараагаар хангаданги байдалые эрид дээшэлүүлхэ хэрэг мүн болоно, гэжэ Г. М. Маленков СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси дээрэ хэлэhэн байгаа. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө бидэнэр арад зоноо эдеэ хоолоор, промышленностяа түүхэй эдээр хангажа байдаг хүдөө ажахые тон түрүүндэ саашадань хүгжөөхэ тухай оролдохо ёhотойбди.

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлээр абтаhан КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол болбол орон дотор хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөлгэдэ, хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгоолгодо үнэхөөрөө түүхэтэ ехэ удхашанартай байха юм. Энэ тогтоол дотор социалистическэ газартаряалан ба малажалай хүсэ ехэтэ шэнэ хүгжэлтын түлөө, бүхы колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудые саашадань бэхижүүлэн hалбаруулхын түлөө тэмсэлэй үргэн программа үгтэhэн байна.

Хэнэйшье мэдэхээр, социалистическэ хүдөө ажахы өөрынгөө хүгжэлтэдэ ехэхэн амжалтануудые туйлаанхай. Хүдөө ажахын хэдэн олон шухала продуктнуудай үйлэдбэри жэлhээ жэлдэ дээшэлжэ, тэрээнэй товарность ургажа байдаг. Жэшээлэн хэлэбэл, 1926—27 онhоо 1952—53 он хүрэтэр ороohо тарияанай талаар хүдөө ажахын товарна продукци 10,3 миллионhоо 40,4 миллион тонно хүрэтэр ургаhан байгаа. 1952 ондо хлопок-сырец 3 миллион 770 мянган тонно бэлэдхэгдэhэн, энэнь 1940 онтой жэшээлбэл 1,7 дахин үлүү дээшээ; сахарна свёкло 22 миллион тонно бэлэдхэгдэhэн, энэнь 1940 онойхидо орходоо 30 процент шахуу үлүү дээшээ байhан юм. Мяханай талаар гүрэнэй бэлэдхэл үнгэрэгшэ жэлдэ 3 миллион тонно болоhон, энэнь 1940 онойхидо орходоо 1,5 шахуу дээшээ байhан, мүн hүнэй бэлэдхэл 10 миллион тонно боложо, 1940 онойхиhоо 1,6 дахин дээшээ болоhон байха юм.

Хүдөө ажахын продуктнуудай ба товарностиин ургалтын ашаар социалистическэ гүрэн эдеэ хоолой талаар арад зонойнгоо үлам ехэ боложо байгаа эрилтэнүүдые хангажа, промышленностьда түүхэй эд дутамаггүйгөөр үгэнэ. Тиибэшье, хүдөө ажахын продуктнуудай үйлэдбэриие хүгжөөлгын мүнөө үеын темпые хангалтатай гэжэ тоолохын аргагүй. Энэ темпнүүд орон дотороо хүдөө ажахын продуктнуудые хурдан түргөөр элбэг дэлбэг болгохо гэhэн зорилгодо үшөөл гүйсэд харюусанагүй, хүдөө ажахын үлэмжэ ехээр ургаhан техническэ зэбсэгжэлгэдэ, мүн колхозно байгуулалтада бии байгаа арга боломжонуудта харюусанагүй. Тэрэ байтагай хүдөө ажахын хүгжэлтын темпнүүд промышленностиин хүгжэлтын темпнүүдhээ, мүн эдеэ хоолой талаар арад зоной эрилтэ хэрэгсэлэй ургалтаhаа нилээд гээгдэнэ. 1940 онhоо 1952 он хүрэтэр промышленна продукциин 2,3 дахин дээшэлээд байхада, харин хүдөө ажахын валова продукци (тусхайта сэнгээрээ) минил 10 процент ургаад байhан ушар энээн тухай эли тодоор гэршэлнэ.

Иимэ болохолоор, арадай ажахын шиидхэхы шанартай хоёр hалбаринуудай-промышленностиин ба хүдөө ажахын хүгжэлтын темпнүүдэй хоорондо ехэхэн тааралдалгүй байдал гараад байна. Иимэ тааралдалгүй байдалай байжа болошогүйе үлэмжэ эли тодоор ойлгохын түлөө, советскэ общиествын ажабайдалда болоhон ба боложо байгаа хубилалтануудые анхаралдаа абаха хэрэгтэй. Манай орон дотор городууд болон промышленна центрнүүд хурдан түргэнөөр ургана. Городой зоной тоо 1926 онhоо хойшо гурба дахинhаа ехээр олошороо. Энэ ямар удхатайб? Гэбэл, хүдөө ажахын продуктнуудые хэрэглэхэ эрилтэнүүдэй баhал хурдан түргэнөөр ургажа байhанай удхатай.

Саашань хэлэхэдэ. Городойшье, хүдөөгэйшье арад зоной материальна ажана байдал таhалгаряагүй hайжаржа, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай бодото салин хүлhэ, колхозшигуудай олзо доходууд улам ургажа, тиимэ болохолоор бүхы ажалшадай эд бараа худалдан абаха шадабари улам дээшэлжэ байна гээшэ. Энээн дээрэhээ уламжалан хүдөө ажахын продуктнуудые хэрэглэхэ эрилтэнүүд баhал хурданаар өөдөө ургана.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин мүнөө үеын темпнүүд ажалшадай материальна ажана байдалые саашадань дээшэлүүлхэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие хурдан түргэн хүгжөөхэ замда мүнөө үедэ ехэхэн hаад түбэг мүн болонхой. Хүдөө ажахын хүгжэлтын мүнөө үеын байдалые саашадань энэ зандань үлөөгөө hаа, бури ехэ түбэг бэрхэшээлнүүд гаража болоно, юуб гэхэдэ, промышленность улам саашадаа хүгжэжэл байха, городой хүн зон олошоржол байха, арад зоной эд бараа худалдан абаха шадабари дээшэлжэл байха, хүдөө ажахын продуктнуудые хэрэглэхэ эрилтэнүүд улам бүри ургажал байха бшуу. Энээн дээрэhээ хүдөө ажахын хүгжэлтын темпнүүдые тэрээнэй урда табигдаhан хэмжээндэ хүрэтэр дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын продуктнуудай үйлэдбэриие эрид хүгжөөхэ гэhэн хойшолуулагдашагүй зорилго табигдана.

Коммунизм байгуулжа байхадаа бидэнэр эдеэ хоолой продуктнуудые хэрэглэлгын хэмжээе, хүнүүдэй бэсын элүүрые бүхы талаарнь хүгжөөлгын эрилтэ дүүрэнээр харюулдаг ба научнаар үндэhэлэнги эдеэ хоолой нормодо гүйсэд тааруу болгохо ёhотой байнабди. Энэ талаар ехэхэн юумэ бидэнэр хэжэ амжанхайбди. Урдань хаанта Росси амин хүнэй эд эдеэ хэрэглэлгын хэмжээгээр дэлхэй дээрэ эгээн hүүлшын hууринуудай нэгые эзэлдэг байгаа. Харин мүнөө энэ байдал эрид хубиланхай. Калорийностиин талаар манай эдеэ хоол хэрэглэлгын хэмжээн жэшээгүй ехээр дээшэлэнхэй. Тиибэшье нимэ хэрэглэмжын структурые мүнөө үшөөл ехэхэнээр hайжаруулха шухала болонхой. Мяха, тоhон, hү, үндэгэ, овощ, фрукт болон зарим бусад эдеэ хоолой зүйлнүүдээр арад зониие хангаха ябадал эрид hайжаруулха тухай эндэ хэлэгдэнэ. Эдэ үнэтэ продуктнуудаар арад зонойнгоо эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангажа шадаха ба тиимэдэ хангаха уялгатай байнабди.

Арад зондо эдеэ хоол, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда түүхэй эд элбэг дэлбэг болгохо гэhэн зорилгонуудые дүүргэхын түлөө үни удаан болзор хэрэгтэй гэжэ түрүүшын удаа hанагдажа болохо байна. Харин үнэн дээрээ хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо зорилго тон ойрын болзорто, зарим шухала продуктнуудай талаар хоёр—гурбан жэл соо шиидхэгдэжэ болохо юм. Гансал хүдөө ажахын үйлэдбэриие ургэдхэлгын талаар колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудта бии байгаа хизааргүй арга боломжонуудые ашаглаха ябадал hайжаруулха, тариаанажалай ба малажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, түрүү дүй дүршэл болон наукын туйлалтануудые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

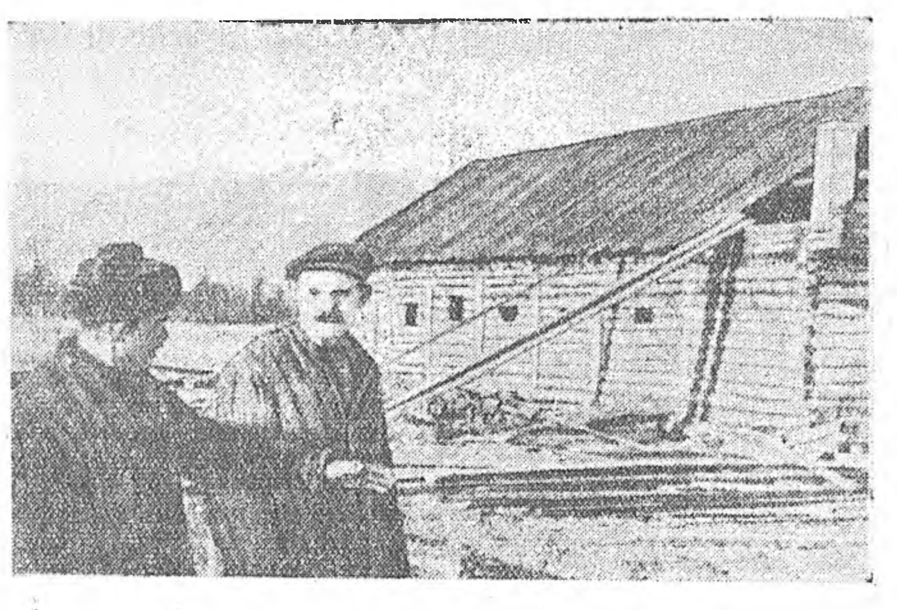
Бухы малаа һайн байраар хангаха

Ульдиргын малшадай оролдолго

Ульдиргын гоё һайхан талада [...]уунын аймагай «Коммунизм» колхоз һууришанхай. «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай» партиин ЦК-гэй Пленумэй [...]хэтэ тогтоолой харюуда энэ ар[...]нинхид худөө ажахын гол шухала худэлмэринүүдые амжалтатайгаар түгэсхөөд, мүнөө малаа садхаланаар, дулаан байрануудта үбэлжүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Мүнөө малшадай фермэнүүд, бригаданууд ба малшадай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Энэ мүрысөөндэ Матвей Герасимович Михайловай хүтэлбэрилдэг барилгын саг үргэлжын бригада эгээн түрүүн ороод. Бригадын 17 дарханууд малай байрануудые бариха жэлэйнэ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Байгша оной 9 һарын туршада соо 60 тугалай, 500 хонинной, [...]0 хурьганай, 140 гахайн байха байранууд, 5 автомашинын байха гараж баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа, үнеэдэй 2 байра ба колхозой конторо баригдажа дүүргэгдэхээ байна. Баригдаһан байрануудые аймагай комисси һайн шанартай гэжэ тоолобо.

МТФ-нүүдые даагшад нүхэд Мунгуев ба Дашинимаевай, ОТФ-е даагша нүхэр Жамсуевай хүтэлбэреэр малшад малай халдабарита үбшэнүүдые урилшалан һэргылхэ худэлмэри хэжэ байхаһаа гадна, талинууд дээрэһээ бухы соломо суглуулжа, малдаа нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэнэ. Мүн һара бүри гаргагдахагдаха тэжээлэй нормонууд баригдажа байна.

А. Михайлов.

Курумканай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз ниитынгээ малые һайн байраар хангаха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Мүнөө намартаа эндэ үхэрэй нэгэ байра, тугалай хоёр, гахайн нэгэ байрануудые барижа дүүргэхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гахайн фермые даагша, Социалистическэ Ажалай Герой И. М. Терентьев (зүүн гарһаа), барилгын бригадын бригадир Г. М. Меньшиков гэгшэд шэнэ баригдажа байһан гахайн байрада хашаа бариха тухай хөөрэлдэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Ториинхид малай байрануудай барилгые тооногүй

Ториин аймагай колхозууд дулаан байраар гүйсэд хангаагүй лээрэһээ үбэлэй үедэ малаа уйтан ба хүйтэн байрануудта байлгажа, нилээд олон мал гээлтэ хоролтодо оруулдаг. Теэд үнгэрэгшэ жэлнүүдэйнгээ дутуунуудые хараадаа абажа, одоол мүнөө жэлдэ малай байрануудые бариха, хуушануудаа урилха ба заһабарилха ёһотой байгаа.

Энэ жэлэй январиин хуушаар аймгүйсэдкомой дэргэдэхи колхозно барилгын таһаг гоё гэгшын түсэб зохёожо, колхоз бүхэндэ саг үргэлжын барилгын бригада эмхидхэхэ, малай байрануудые олоор бариха гэжэ хараалһан байгаа. Энэ түсэбэй ёһоор аймагай колхозуудта 200 адуунай байха 5 байра, 700 үхэрэй 8 байра, 500 тугалай 8 байра, 6000 хонидой ба хурьгадай 11 байра, 250 гахайн 5 байра, 2000 шубуунай 4 байра, 5000 дальбараагай 11 байра бариха ёһотой байгаа.

Эдэ барилгануудые барихын түлөө колхоз бүхэндэ барилгын саг үргэлжын бригада эмхидхэгдэхэ, 10 мянган кубометр модон, 60 мянган хирпиисэ, 850 кубометр шулуун бэлэдхэгдэхэ байһан юм. Малай байрануудые бариха хүдэлмэриин 85 процентһээ доошо бэшэнь, июниин 10 болотор гүйсэдхэгдэхэ, бэшэнииинь ноябриин 7 болотор сум дүүргэгдэжэ, ашаглалгада үгтэхэ байгаа.

Энэ түсэбые үнэхөөрөө дүүргээ һаа, Ториин аймагай колхозууд нилээд олон малаа дулаан байраар хангаха байгаа. Теэд эндэхи колхозууд мүнөө болотор малай типовой байрануудые барижа дүүргээгүй байна.

Мүнөө болохоодо аймагай колхозууд бухы дээрээ оройдоо 5185 кубометр модо, 237 кубометр хюрөөдэһэн материал бэлэдхэһэн байгаа һаа, 3760 кубометр модо, 237 кубометр хюрөөдэһэн модо барилгын участогуудта шэрэжэ асараа. Бэшэ модониинь ойдоо байһаар. Жэшээнь, Андреевэй нэрэмжэтэ, «Улаан-Тори» колхозууд 5—6 байрануудые бариха байһан аад, мүнөө болотор нэгэшье байра барижа дүүргээгүй, барилгын бригада эмхидхээгүй байха юм.

«Улаан-Бургалтай» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ванданов) аймаг соогоо томохон, мал олонтой колхозуудай нэгэниинь юм. Эндэ үхэрэй ба хониной байранууд баригдажа байбашье, барилгашадынь үсөөн. Тэрэ мүртөө хангалтагүйгөөр, нобшо һулаар хүдэлмэрилнэ. Типовой байра барихын оронд юрын далнуудые барина. Малай байрануудые тёсоор хушаха гэхэдээ материалгүйдэнэ. Нёдондо абаһан локомобиляа мүнөө болотор тодхоогүй дээрэһээ пилорамань хүдэлнэгүй. Тэрэ локомобильнь улаан жэбэ болонхой, складайнгаа газаа хэбтэнэ. Тиихэдэ «Улаан-Тори», «Коммунизм», Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд пилораматай байбашье, хүсэд хэрэглэнэгүй. Хюрөөдэһэн материалгүй һууһаар.

Аймагай колхозууд мүн урда жэлнүүдэйхидээл адли, малай типовой байрануудые бариха гэжэ гоё гоёор түсэб зохёогоод, тэрээнээ дүүргээгүй. Тиигээд мүнөө болоһон хойно далнуудые яаралтайгаар барина. Үбэлэй хүйтэн ойротожо байна. Иимэһээ ойрын үдэрнүүдтэ малай хуушан байрануудые заһабарилжа дүүргээд, малаа һайнаар ондо оруулхын түлөө оролдохо шухала.

Д. Доржиев, манай корреспондент.

Малаа һайнаар үбэлжүүлхэнь

Түнхэнэй аймагай Буденныйн нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые угаа ехэ баяртайгаар угтаад, тэрээн соо хараалагдаһан зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхын түлөө хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэнэр таряа хуряалгые аймаг соогоо эгээн түрүүн дүүргэгээд, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгые һайнаар ябуулжа эхилһэн байгаа. Мүнөө тус колхоз тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Жэшээнь, үбһэнэй валовой суглуулгын талаар түсэбөө 103,4 процент дүүргэһэн, 500 шахуу тонно силос дараһан, комбайнаар хуряагдаһан бухы тарианай газар дээрэһээ соломо суглуулһан, һүрилһэн ба малда эдюулхэ ороохо фуражай фонд байгуулһан байха юм. Тиимэһээ ниитын алуу мал үбэлжэлгын туршада соо хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангагдаба.

Нүхэр Черноговэй хүтэлбэрилдэг барилгын бригада малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгээр ехэхэн хүдэлмэри хэбэ. Энэ бригадынхид 250 хониной байха нэгэ байра, мүн шубуудай байра шэнээр бариһан, үнеэдэй типовой хоёр байра, хонидой, моридой ба гахайн байрануудые заһабарилһан байна. Ингэжэ малай үбэлэй байранууд бухыдөө бэлэн болгогдобо. Гадна, фермэнүүд дээрэ малшадай байха 4 байра заһагдаа, хоёр улаан булан түхеэрэгдээ. Улаан булангуудтань радиоприёмнигууд, библиотечкэнүүд, газетэ, журналнууд, шатар, даам, домино, хүгжэмэй инструментнүүд гэхэ мэтэ бии.

Мүнөө малай үбэлэй байрануудта үбһэ тэжээл шэрэгдэжэ байна. Һүнэй-товарна, хониной-товарна ба адуунай фермэнүүдтэ үбһэ тэжээлэй нэгэ һарын запас байгуулагдаа.

Малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэхын тула өөһэдөө малшад ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. МТФ-е даагша П. С. Ларионов, ОТФ-е даагша П. Г. Фролов гэгшэд үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие толгойлоо. Агитаторнууд М. Я. Дёмина, П. Г. Фролов, А. И. Стрелков, Г. Чичкина гэгшэд малай үбэлжэлгэдэ амжалтатайгаар бэлэдхэхэ шухалын щухала хэрэгтэ колхозниигуудые эмхидхэн элсүүлжэ шадаа. Тэдэнэр КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые, мүн тэрэшэлэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолнуудые малшадта тайлбарилан ойлгуулһан байха юм.

Колхозниигуудай энэ амжалтата ажалые партийна эхин организаци (секретариинь нүхэр Стрелков), колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Зверев) толгойлжо, энэ жэл малаа садхалан дулаан үбэлжүүлхын түлөө малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэһэн байна.

П. Дёмин.

Үбэлжэлгэдэ эрхимээр бэлэдхэе

Бичурын аймагай Логовскиин нэрэмжэтэ колхоз ниитынгээ малажал үбэлжөөлгэдэ ехэхэн анхарал хандуулна. Мүнөө эндэ 100 гахайн ба [...]0 хониной байха нэгэ нэгэ байранууд баригдаһан, малай хуушан байранууд заһагдаһан, нэгэ фермэдэ байрын гэр баригдаһан байна. Барилгын хүдэлмэринүүдые дүүргэлтэй колхозник Иннокентий Михайлович Коротовой хүтэлбэрилдэг барилгын бригада саг үргэлжэ хүүлна. Хонидой байра илангаяа һайнаар баригдаа. Доторхинь саһадагдаһан ба дезинфекцилэгдэһэн, үүдэ болон сонхонуудынь дулаалагдаһан байна.

Мүнөө хонидынь үдэртөө бэлшээдэ ябана. Хонишод Попов, Фимцова гэгшэд хонидоо хүсэ шадал һайнтай болгожо, үбэлжэлгэдэнь оруулхын түлөө оролдоно.

Тус колхоз ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэбэшье, тэжээл бэлэдхэлгые үргэлжэлһөөр. Мүнөө [...]00 гектарай соломо һурилэгдөө, тарианай үлэгдэл, хартаабха ба сахарна свёклын набша эшэнүүд суглуулагдаа.

Г. Тетерин.

Сатирын булан

Тээрмын шулуунай түерээн доро

Баргажанай аймагай Улан тосхондо тээрмэ бии юм. Тээрмын шулуунай таһалгаряагүй түсрһэн хүгжэм доро бухгалтер Аврам Гаврилович Пак намшагтай зохидхоноор хөөрэнэ:

— Үгы даа, үгы. Би юрэдөө өөрынгөө заяа хубидашье, зам харгынгаа ябасадашье заахашье гомоделтой муулартай бэшэб. Юрэдөө хүн зон анха урдандаа ороохоё шулуун дээрэ хээд, шулуугаар шулгалжа байһан юм гэжэ түүхын номуудта хэлэгдэдэг. Тиимэ тулюур туйган эртэ урда сагай тээрмын бухгалтернууд мүнөөнэй тээрмын бухгалтернууд шэнги уужам харгытай байгаагүй ха даа. Хүн түрэлтэнэй иимэ ехэ техническэ амжалта туйлаад, оньһото тээрмэтэй болоод байһан үедэ түрэһэндөө би золтойб. Ороохон гоожохо нүхөөрөө гоожожол, гоожожол байха, орьёлоо борьёлоо шулуун эрьелдэхэ ёһотой зүг шэг тээшээ ээрсэгһээ түргөөр эрьелдэжэл, эрьелдэжэл байха. Үлыэр түүхэдэ хэлэгдэдэг шэнги байна даа.

Шагнагты. Ороохон өөрөө татагдажа байна бэзэ. Ши тиихэдэ хүлөө жиигээд хүйһэндөө нёлбожо хэбтэнэ гүш, губшуураа үргэлөөд гол нуур зайна гүш, шинии дуран. Би сүлөөтэйб. Һара соо оройдоол 2—3 үдэр соо балансаа табидагби. Арбан хоногойнгоо сводкые оройдоол 1 час соо гаргадагби. Һара соо 2—3 үдэр бэшэ, 30 үдэр ха юм. 31 үдэртэйшье һайн һаранууд бии.

Би юрэдөө жааханһаа хойшо ой тайгада далита шубуу буудаха, уһа голдо загаһа жараахай бариха дуратайб. Уһа нуурай эрьедэ утахан губшуур табихада ёһоор сэнгүү даа. Хэрбээ загаһа хинан харадаг «тодхортой газарай» үгы һаа, би гансахан жэл соо баяжажа шулуун гэр барихал һэм. Загаһанай гүльмэ губшуур намда дарагар байха. Тээрмынгээ хүдэлмэришэд Кудрявцев, Черных ба бусадые нүхэр татажа абаашадагби.

— Зүб даа, уһанда загаһан олон...

— Юу загаһан гэнэбта? Уһан соо омуль загаһан бэшэ, харин олон мянган түхэриг тамаржа ябана ха юм. Теэд лэ загаһа химгадан харагшадай нюдэнһөө далда, һүни үдэр тэргэдэжэ ябахань тааруугүй. Тиигэбэшье нилээд ехые баридагби. Бариһан олзоһоо хэрэгтэйгээ абаад, хэрэггүйень худалдахаш, Иванов Степан Баглаев Владимир хоёрто һү тарагай продуктаар агсахаш. «Та загаһа эдигты, би һү ууһууб».

Тээрмын шулуунай тэгшэ шанга түсрээн доро Аврам Гаврилович эхилһэн хөөрөөгөө эстэй зохидхоноор үргэлжэлүүлнэ.

— Танай һамган Любовь Михайловна баһа загаһа бариха дуратай гү?

— Дуратай даа, дуратай. Харин тэрэшни баһал өөрын губшууртай. Тэрэ губшуураараа замаг нуурһаа жараахай шүүрдэдэггүй, харин хүдөө талаһаа хүнүүдые шүүрдэдэг.

— Хүнүүдые ! ?

— Минии Люба оёдолшо юм. Бэрхэшье оёдог юм. 35 километр Баргажан хүрэтэр ошожо хубсаһа оюулха дуратай зониие хахуулдидаг. Загаһа барихадаа рыбоохранаһаа тэргэлэхэш, хубсаһа хунар оёходоо финотделһээ зугадахаш. Олзын алба татари ашахадаал ашаха. Һэргэг һонор лэ байха хэрэгтэй. Энэ талаар шэбэнэжэ хэлэдэг, шэмхэжэ эдидэг байха ушартай. Хэды тиибэшье минии губшуур хатанагүй, һамганаймни машина жэбэрнэгүй даа. Шоньн шүдэтэйхэншье һаа, үнэгэнэй мэхэтэйхэн байхада—аюулынь бага. Любовь Михайловна бидэ хоёр загаһа хинаха газар, районой финансова таһагһаа зугадажа ядахаһаа байтагай, буугай һомонһоо булгаалаад гарасалдахабди.

Олон үгэ охитой хара хоёртоо олойрон һоггоһон Аврам Гаврилович хонгёо шанга хоолойгоор ханхинаса дуулаад абана:

Амтан загаһанда хэрэгтэй һааш,
Аврам баабайш яагаа юм.
Атлас хубсаһа үмэсхэл һааш,
Абгай Любаш яагаа юм.

— Буянтай хүнэй һүнэһэн бурханда ошожо диваажанда түрэдэг гэлсэдэг. Би ошожо үзөөгүйб, мэдэнэгүйб. Хэрбээ газар дээрэ диваажан бии юм һаа, Баргажанай районой Уланай тээрмэһээ ондоо диваажан үгыл хаш даа. Гурбан үдэр соо баланс табиш, 27 үдэр өөрыншь. Салин сүм шинии...

Шугы соо загаһа барихада хэншье харахагүй. Тээрмын тэршээ зэрлиг шулуунай түсрээн соо ямар үгэ хашхаржа, ямар дуу инсагаалжа байһыень хэнэй шэхэн онсолхо юм. Зай, олон үгэдэ олзогүй, ганса үгэдэ гарзагүй. Губшуурнуудайнгаа онгосын обойжо, тэргын нахиима загаһа абажа гарахын түлөө үшөө нэгэ нэгые барнябди!

Ц. Улюнский,
Ч. Цыдендамбаев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Нэгэ клуб тухай"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетын сентябриин 2-ой номерто толилогдоһон бэшэг соо Хэжэнгын аймагай «Манай ажал» колхозой клубай хангалтагүй хүдэлмэри тухай хэлэгдэһэн юм.

Манай редакцида КПСС-эй Хэжэнгын айкомой секретарь нүхэр Содномовой мэдээсэһэнэй ёһоор, бэшэг соо заагдаһан баримтанууд булта зүб байба. Тус бэшэг колхозой партийна эхин организациин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, саашадаа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие ба клубай заһабарилга болон түхеэрэлгые һайжаруулха тушаа зохихо хэмжээ абтаба.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленум дээрэ нүхэр Хрущевой хэлэһэн элидхэл соохи тоо баримтанууд [...]э хоолой продуктаар арад зонойнгоо эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангахын түлөө 100 гектар газар бүхэнһөө хэды шэнээн хүдөө ажахын продукци абаха ёһотой байһаниие харуулна. Эдэ тоо баримтануудай ёһоор, һү ба һүнэй продуктаар арад зонойнгоо эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангахын түлөө манай орон доохи бухы тарилгын газарнууд, сабшалан болон бэлшээринүүдэй 100 гектар бүхэнһөө 260 центнер һү абаха хэрэгтэй болоно. Иимэ һү абахын түлөө 100 гектар газар бүхэн дээрээ 10-һаа доошо бэшэ үнеэдтэй, үнеэд бүхэнһөө жэл соогоо 2500—2600 килограмм һү һаагдаг байха хэрэгтэй. Мяха ба мяхатай продуктаар арад зонойнгоо хэрэглэмжые хангахын түлөө бухы тарилгын газар, сабшалан болон бэлшээриин 100 гектар бүхэнһөө [...] центнер мяха абаха хэрэгтэй. [...] зуура гахайн ажал эршэмтэйгээр хүгжөөхэ, тарианай 100 гектар газар бүхэнһөө гахайн 30 центнерһээ доошо бэшэ мяха абадаг болохо хэрэгтэй. Мүн тэрэшэлэн тарианай 100 гектар газар бүхэн дээрэ 340 тахяа барижа, тахяа бүхэнһөө жэлэй 110-һаа доошо бэшэ үндэгэ абадаг болохо зэргэтэй.

Орон дотороо хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо эрилтын хэмжээндэ өөһэдынгөө [...] ажахын үйлэдбэриин хэмжээе [...]гэһэн колхозууд манай эндэ [...] бэшэ. Москва шадарай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз тэрээнэй [...] оролсоно. Энэ колхоз өөрынгөө тарианай газар, сабшалан болон бэлшээриин 100 гектар бүхэн [...] 19 үнеэтэй, тэрээнһээ 31 центнер сэбэр мяха, 710 центнер һү абажа байдаг болонхой. Теэд [...] гурбан жэлэй урда тээ Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо үйлэдбэриингөө талаар доодо хэмжээтэй гээгдэнги хэдэн колхоз нэгэдэн оролсоһон байгаа. Мүнөө тус колхоз бухы дээрээ, тэрээнэй тоодо хамтаран оролсоһон артельнүүд элбэг ехэ ашаг шэмэтэй, үндэр доходтой ажахы болонхой. Энэ жэшээ дээрэһээ харахада, ажал хэрэгээ һайнаар табижа шадаа һаа, хүдөө ажахын продукциин үйлэдбэриие колхозуудта эрид дээшэлүүлхын түлөө 2—3 жэл хадаа яһала гүйсэд болзор мүн байһаниинь элитэ болоно.

Баһа нэгэ жэшээ абаад үзэе. Московско областиин Луховицка районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үнеэд бүхэнһөө дунда жэшээгээр 4509 литр һү һаана. Колхозой һүнэйнь валова хэмжээн жэл соогоо 1 миллион 406 мянган литр болоно. Тэрээндэ бэхилэгдэн үгтэһэн газарай гектар бүхэн дээрэһээ тус колхоз 917 литр товарна һү абана. Мүнөө жэлэй 7 һара соо энэ колхоз үндэгэлдэг тахяа бүхэнһөө дунда хэмжээгээр 80 үндэгэ абаһан ба жэлэй һүүл хүрэтэр 40-һөө доошо бэшэ үндэгэ абаха байна. Тиихэтэйгээ хамта тус колхоз нэгэ газартаа тогтожо байдатгүй, харин өөрынгөө үйлэдбэриин продукциин хэмжээе жэлһээ жэлдэ дээшэлүүлжэ, товарна продукцияа ехэ болгожо, колхозниигуудайнгаа ажалай түлөөһые дээшэлүүлжэ байдаг.

Молотовой нэрэмжэтэ колхоз ба Сталинай нэрэмжэтэ колхоз шэнги колхозууд яһала олон. Область, хизаар, республика бүхэндэ үйлэдбэриин үндэр хэмжээ туйлаһан колхозууд олон юм. Киевскэ областиин «Здобуток Жовтня» колхоз, Одесскэ областиин Буденныйн нэрэмжэтэ колхоз, Краснодарска хизаарай «Комсомолец» колхоз, Ставропольско хизаарай «Коммунистический маяк» колхоз, Чувашска АССР-эй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз, Костромской областиин «12 — Октябрь» колхоз, Тамбовско областиин Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ба бусад олон тоото түрүү артельнүүд үргэнөөр алдаршанхай. Тэдэнэр үйлэдбэриин үндэр хэмжээе үнинэй туйланхай, орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохын талаар колхоз бүхэнһөө эригдэхэ хэмжээнһээ продукциие багаар бэшэ, заримдаа бүри ехээр тэдэнэр үгэдэг болонхой.

Социалистическэ хүдөө ажахы болбол манай ороной бухы арад зониие хүдөө ажахын продуктнуудаар элбэг дүүрэн хангажа шадаха байһанаа баталан харуулланхай. Түрүү колхозуудай туйлалтанууд шэнги туйлалтануудые манай хүдөө ажахы бухыдөө һаяар туйлажа шадаха юм. Түрүүшүүлэй туйлалтануудые бухы колхозуудай туйлалтанууд болгохын түлөө хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ тохёолдоһон дутуу дундануудые эрид зайсуулха, олон тоото колхозуудай гээгдэлгые усадхаха, хүдөө ажахын зарим шухала һалбаринуудай, тон түрүүндэ малажалай, мүн тэрэшэлэн хартаабха ба овощь үйлэдбэрилгын гээгдэнги байдалые усадхаха хэрэгтэй.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленум болбол хүдөө ажахын үйлэдбэриие хурдан түргэнөөр үргэдхэхэ, хүдөө ажахын бухы культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ, малажалые, мүн хартаабха-овощиин ажахынуудые эрид хүгжөөхэ тээшэ зорюулһан хойшолуулагдашагүй хэдэн олон хэмжээнүүдые абаһан байна. Тэрээнэй тоодо, малажалай продуктнуудай, хартаабха ба овощиин бэлэдхэлгын ба худалдан абалгын сэнгүүдые эрид дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын материально-техническэ базые бэхижүүлхэ, тэрээнэй хүгжэлтые хүтэлбэрилхэ ябадал һайжаруулха гэһэн хэмжээнүүд хараалагданхай.

Малажалай продуктнуудые хартаабха болон овощьнуудые бэлэдхэлгын талаар һүүлэй үе хүрэтэр байһан үнэ сэнгүүд малажалые, хартаабха-овощиин ажахынуудые хүгжөөхын талаар колхозууд болон колхозниигуудта гүйсэд ехэ экономическа ашаг туһа үгэдэггүй байһаниие бодото байдал харуулба. Малажалай продуктнуудые, хартаабха болон овощьнуудые үйлэдбэрилгэһөө абтадаг олзо доходууд олон тоото колхозуудта тон доогуур байһан ба зарим ушарнуудта хүдөө ажахын эдэ һалбаринуудые хүгжөөлгэтэй холбоотой гаргашануудынь бүглэдэггүй байба. Бэлэдхэлэй болон худалдан абалгын сэнгүүдые дээшэлүүлгэ дээрэһээ малажал ба хартаабха-овощиин ажахые хүгжөөхэ, мяха, һү, нооһо, хартаабха, овощь болон бусад продуктнуудай үйлэдбэриие дээшэлүүлхэ талаар колхозууд болон колхозниигуудай материальна ашаг олзо дээшэлһэн байна.

Мүн ниитын малажал ба хартаабха-овощиин ажахын хүгжөөлтэ болбол хүдөө ажахын үйлэдбэриин эдэ һалбаринуудай гүйсэд механизацилагдаагүй байһан дээрэһээ ехэхэнээр һаатуулагдадаг байгаа. Үйлэдбэриинь хэмжээн эрид дээшэлһэн болобошье, малажал, овощь ба хартаабха ургуулга урдынхяараа гол түлэб гараар хэгдэдэг хара ажал дээрэһээ үндэһэлдэг байһан юм. Тиимэһээ малажалда, хартаабха-овощиин ажахыда ажалайнь бүтээсэ тон доогуур, үйлэдбэринь дүүрэнээр шахуу механизацилагдаһан ороохо-тарианай ажахыда орходоо тон ехэ гээгдэнги байгаа. Малажал, хартаабха ба овощь ургуулгын хүдэлмэринүүдые механизацилгын хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые тус Пленум хараалһан байна. Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ малажалай тэжээлэй базые бэхижүүлхэ тухай, мүн хартаабха болон овощь үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлгын түлөө эдэ культурануудые квадратно-гнездовой аргаар тарилга нэбтэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй заабаринууд онсо шухала удхашанартай юм.

Малажалай проблемые шиидхэхэ гол зам болбол ниитын малажалые хүгжөөлгын зам мүн байһан ба мүн зандаа үлэнэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглэбэ. Тэрээнтэйгээ хамта колхозно үрхэтэнэй хубиин үмсэдэ байһан малажалые анхарлаггүй ябадалые болюулха шухала гэжэ Пленум зааһан байна. Ниитын малажалай хүгжэлтэнь тон ехээр дээшэлээд, мяханай болон һүнэй продуктнуудай талаар бухы арад зоной, тэрээнэй тоодо колхозниигуудай хэрэглэмжэнүүдые дүүрэнээр хангадаг болохо саг хожомоо ерэхэ юм. Харин иимэ сагай мүнөө дээрээ болоогүй байхадань, колхозно үрхэтын хубиин үмсэдэ хүдөө ажахын артелиин Уставай нормоор хараалагдаһан үхэр малай бии байгаа һаа энэнь мяха, һү, тоһо, нооһо болон бусад продуктнуудай хэмжээе дээшэлүүлгын баһал шухала ресурс мүн болодог байна. Иимэ болохолоор, колхозно үрхэтын хубиин үмсэдэ ашаг шэмэтэ хэдэн малай бии байлга хадаа ниитын малажалда һаад болохогүй, харин туһа болохо, тиимэ дээрэһээ колхозниигуудташье, колхозуудта ба гүрэндэшье ашагтай туһатай байха юм.

Малажалые, хартаабха болон овощь ургуулгые хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэриие амжалтатайгаар бэелүүлһэн дээрэһээ бүри 1954 ондо мяха, һү, тоһо, нооһо, хартаабха, капуста, помидор болон бусад олон тоото продуктнуудай үйлэдбэриие ехэхэнээр дээшэлүүлгэ хангагдаха байна. Малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушаалга ба худалдан абалгын хэмжээн 1954 ондо мяханай талаар амидын хэмжүүрээр—4.100 мянган тонно, һүнэй талаар — 14.300 мянган тонно, үндэгэнэй талаар—4290 миллион, нооһоной талаар —230 мянган тонно хүрэтэр дээшэлнэ. Мүн хартаабха ба овощиин үйлэдбэриин хэмжээн ехэхэнээр дээшэлхэ юм.

Малажалай, хартаабха болон овощь ургуулгын гээгдэлые усадхаха талаар хойшолуулагдашагүй хэмжээнүүдые бэелүүлхэтэй хамта, ороохото болон техническэ культурануудай үйлэдбэриие саашадань хүгжөөлгын талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаха юм. Хүдөө ажахын эдэ һалбаринуудта үлэмжэ ехэ амжалтанууд туйлагданхай. Тиибэшье энэ үйлэдбэри хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болголгын эрилтэнүүдые харюулжа шадаха үндэр хэмжээндэ үшөө гараагүй байна. Тиибэшье ороохо таряа, хлопок, сахарна свёклын болон бусад техническэ культурануудай үйлэдбэриие эрид дээшэлүүлжэ, оронойнгоо дотоодын хэрэглэмжэнүүдые дүүрэнээр хангадаг болохоһоо гадна, тарианай ба хлопогой талаар шухала хэмжээтэ гадаадын худалдаа наймаа эрхилдэг болохо бухы шухала арга боломжонууд манда бии.

Хүдөө ажахын продуктнуудай үйлэдбэриие дээшэлүүлгын талаар КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй хараалһан даалгабаринууд үнэхөөрөө асари ехэ. Теэд эдэ даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ бухы арга боломжонууд манда бии. Манай эндэ томо социалистическэ хүдөө ажахы байгуулагдаһан ба бэхижэһэн байна, энэ ажахы хадаа гансахан тарияашадай жэжэ ажахыда орходоо бэшэ, мүн капиталистическэ томо хүдөө ажахыда орходоо үлэмжэ ехэ үлүү һайн байһа-

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн III конгресс

Октябриин 18-най үдэшын заседани

ВЕНА, октябриин 18. (ТАСС). Элдэб оронуудһаа 2572 амаршалганууд профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн конгрессэй адресаар абтаа гэжэ дурадхалнуудай талаар комиссиин гэшүүн Ярослав Коларай (Чехословаки) мэдээсэһэнэй һүүлээр, үдэшын заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууһан Тодор Прахов (Болгари) «Колониальна ба хахад колониальна оронуудта профсоюзна хүдэлөөнэй хүгжэлтэ тухай» гэжэ зүблэхэ зүйлэй гурбадахи пункт тушаа элидхэлэй үгые Руслан Виджаджасастра гэгшэдэ (Индонези) үгэбэ.

Трибуна дээрэ Виджаджасастрын гарахадань конгрессэтэ хабаадагшад нэрьемэ альгаташалгаар угтаба.

Р. Виджаджасастрын хэһэн элидхэл

ВЕНА, октябриин 18. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн хоёрдохи конгрессэй һүүлээр үнгэрһэн дүрбэн жэлэй турша дотор колониальна болон хахад колониальна оронуудта хүдэлмэришэдэй ажабайдалай ба ажалай условинууд улам муудаа гэжэ профсоюзуудай Бүхиндонезийскэ центрын генеральна секретариин орлогшо Виджаджасастра элидхэлэйнгээ эхиндэ тэмдэглэбэ. Эдэ оронуудай заримандань, дайнай урда тээхи хэмжээнтэй сасуулхада, бодото салин хүлһэнэй хахадынь шахуу хорогоодоо.

Олон арбаад миллион эрэшүүл ба эхэнэрнүүд огто хүдэлмэригүй гү, али заримдаа хүдэлмэри хэдэг байна. Тон бага салин хүлһэтэй байбашье, ажалай угаа хүндэ условинууд колониальна ба хахад колониальна оронуудта байдаг юм. Олохон оронуудта баалалтын элдэб янзын ажалай системэ байдаг, ажалшад тэр байрын тон хүндэ условидо ажаһуудаг байна. Колониальна ба хахад колониальна оронуудай хүдэлмэришэд болон тариашад, тайлбарилан хэлэхэдэ хүн зоной 85 процентынь модон гү, али шабар обоохойнуудта, нүхэ һубэ газарнуудта ажаһууна.

Колониальна оронуудта расова доромжолго хэгдэнэ. Тэрэнь салин хүлһэн, байра байдалай условинуудта, хүдэлмэришэдэй политическэ эрхэнүүдтэ харагдана. Жэшээлхэдэ, Хойто Родезидэ африканска руда малтагша хадаа тиимэлэ хүдэлмэри дүүргэгшэ европеец—руда малтагшын салин хүлһэнэй оройдоол 20-ной нэгэ хубииень абана. Кенидэ негрнүүд европеецүүдтэ орходоо 50 дахин бага салин хүлһэ абана.

Колониальна ба хахад колониальна оронуудта хүдэлмэришэдэй ажабайдалай тон муу условинуудай гол шалтагаанинь империалистнуудай шунахай политика болоно.

Колониальна ба хахад колониальна оронуудай хүн зон миллиард үлүүтэй юм, тайлбарилан хэлэхэдэ, капиталистическэ бүхы дэлхэйн хүн зоной 70 процентнь болоно. Гэбэшье, тэдэнэй промышленна үйлэдбэри капиталистическэ дэлхэйн промышленна үйлэдбэриин оройдоол 5 проценттэй адли байна. Химда сэнтэй түүхэй эдые, илангаяа метрополиин оронуудта абаашаха стратегическэ материалнуудые абахын тулада лэ гадаадын капитал хэрэглэгдэнэ. Колониальна ба хахад колониальна оронууд хадаа товарнуудые худалдаха рынгүүд, эгээн ехэ ашаг олзо оруулха газарнууд болгогдожо, монополинуудаар хинагдана. Колониальна ба хахад колониальна оронуудай арадуудта баадхагдаһан сэрэгэй экономико ба яралгайгаар зэбсэглэлгэ промышленностиин амгалан һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ улам ехэ һаад ушаруулна.

Хүдөө ажахын талаар колониальна ба хахад колониальна дулдыданги оронуудта газартаряалангай феодальна болон хахад феодальна системын байһан ябадал экономическа, социальна хүгжэлтэдэ һаад ушаруулна. Эдэ олон оронуудта угаа ехэ газар дайда гадаадын монополинуудай мэдэлдэ байна. Жэшээлхэдэ, Малайда каучуково плантацинуудай байдаг газарай дүрбэнэй гурбан хубинь англиискэ трестнүүдтэ хамаатай юм. Центральна Америкэдэ «Юнайтед Фрут компани» гэжэ американскэ монополи 2,5 миллион гектар эгээн үрэжэлтэ газарые өөрынгөө мэдэлдэ абаа; Алжирта французскэ колониальна компаниинууд бүхы газарай 55 процентыень эзэлнэ.

Колониальна ба дулдыданги оронуудай ажалшадай үгырэн хоорһожо байхада, монополистнууд угаа ехээр баяжана. Дайнай һүүлэй табан жэлэй турша дотор американскэ монополистическэ капитал хилын саана оруулһан мүнгэнһөө 7500 миллион доллар сэбэр олзо абаһан байна. Тэрэнэй ехэнхинь колониальна ба хахад колониальна оронуудта оруулагдаба.

Колониальна ба хахад колониальна оронуудта өөрынгөө экономическа эзэрхэлгые бэхижүүлхын тулада, империалистнууд агрессивнэ дайнуудые хэхэ мэтээр эгээн зэрлиг бузар методуудые хэрэглэнэ гэжэ Виджаджасастра тэмдэглэбэ.

Дэлхэйн хүн зоной дүрбэнэй нэгэ хубиинь шахуу һуудаг орондо империалистическэ эзэрхэлгые үгы хэһэн агууехэ хитад арадай илалтань зүүн зүгтэ империалистическэ эзэрхэлгые эбдэнэ, уласхоорондын ба түүхэтэ угаа ехэ удхашанартай байна. Дэлхэйн эб найрамдал хүсэгшэ бүхы арадуудай ба илангаяа хитад арадай дэмжэлгэтэйгээр корейскэ арадай туйлаһан агууехэ илалта хадаа империалистнууд урдынгаа байдалые тэхэрюулжэ шадахагүй юм гэжэ харуулна.

Колониальна ба хахад колониальна оронуудта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй түргэн ургалтые тэмдэглэжэ, элидхэлшэ хадаа энэ фактор дайнай хойто тээхи уласхоорондын оршон байдалай гол фактнуудай нэгэниинь мүн, колониальна бүхы системын бутаран уналгые түргэдхэнэ гэжэ мэдүүлбэ.

Колониальна дэлхэйдэ экономическа ба политическээр эзэрхэхын түлөө империалистическэ элдэб янзын оронуудай хоорондохи тэмсэл хадаа колониальна системын кризисые улам гүнзэгырүүлһэн нүгөө нэгэн фактор мүн.

Американска монополистнууд Англиин, Франциин ба бусад колониальна гүрэнүүдэй нүлөөлдэг газарта нэбтэрэн орожо, хүн зониие дарлаха, нютагай баялигуудые гартаа оруулха зорилгоор тэндэ һууринжана.

Арад олониитын ажабайдалай ба ажалай условинуудай саашадаа муудалгын оршон байдалда, колониальна системын кризисэй эрхэ байдалда, илангаяа национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй дэбжэлтын эрхэ байдалда колониальна ба бэеэ даагаагүй оронуудта профсоюзна хүдэлөөн дэлгэрнэ гэжэ Виджаджасастра мэдүүлбэ.

Империалистнуудай ба тэдэнэй агентнуудай хашалта хэжэ, хахалан бутаргаха аашануудые гаргажа байһантай дашарамдуулан, ехэ бэрхэшээлтэй тохёолдобошье, колониальна ба хахад колониальна оронуудта профсоюзна хүдэлөөн түргэнөөр ургажа байна гэжэ Виджаджасастра мэдүүлбэ. Ажалшадай тэмсэл бүришье олониитын тэмсэлэй шэнжэтэй боложо байна. Олохон оронуудта таряашад, дунда шадалтай хүн зон, ремесленнигүүд, жэжэ наймаашад ба интеллигенци ажабайдалаа һайжаруулхын түлөө хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлдэ нэгэдэнэ. Олон шэнэ ажалшад тэмсэлдэ хабаадуулагдана. Экономическа эрилтэнүүдые хангахын түлөө тэмсэл национально-сүлөөрэлгын түлөө, эб найрамдалай түлөө тэмсэлтэй нигта холбоотой юм.

Элидхэлшэ хадаа колониальна ба бэеэ даагаагүй оронуудтахи профсоюзна хүдэлөөнэй үргэн хэмжээн тухай гэршэлһэн олон жэшээнүүдые харуулаа.

Һүүлшын 4 жэлэй турша дотор болоһон тэмсэл юу гэршэлнэб гэхэдэ, колониальна ба хахад колониальна оронуудта профсоюзна хүдэлөөн нилээд хүсэтэй байна. Тэрэ хадаа хүдэлмэришэдэй социальна болон экономическа эрхэнүүдэй, демократическа сүлөөнүүдэй түлөө тэмсэхэ, тэдэниие хамгаалха, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадаха арга олгоно.

Виджаджасастра колониальна ба хахад колониальна оронуудтахи профсоюзуудай зорилгонууд тухай тогтон хэлэбэ. Социальна ба экономическа эрилтэнүүдые хамгаалхын ба хангахын түлөө үдэр бүриин тэмсэлые эмхидхэлгэ түрүүшын шухала зорилго болоно гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Энэ тэмсэлые үрэ ехэтэйгээр эмхидхэхэ аргатай байхын тулада, профсоюзна организацинууд орон бүхэндэ хүдэлмэришэдэй экономическа ба социальна эрилтэнүүдые нарин һайнаар мэдэхэ, энээнэй үндэһөөр эрилтэнүүдэй бодото программа зохёохо шухала гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Хүдэлмэришэдэй тэмсэлые бусад хүн зоной, илангаяа таряашадай, ремесленнигүүдэй ба жэжэ наймаашадай дэмжэлгэ эдэ программануудые бэелүүлгэдэ ехэ удхашанартай юм. Колониальна ба хахад колониальна оронуудай профсоюзна организацинууд хүдэлмэришэдые бусад хүн зоноор дэмжүүлхэ талаар ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Зарим ушарнуудта, тэдэнэр ажалшадай хамтын эрилтэнүүдэй түлөө тэмсэлдэ единэ фронт байгуулжа шалаһан байна.

Профсоюзна эрхэнүүдые хамгаалха тухай ба эдэ эрхэнүүдэй үгы газарта тэдэниие дайшалан абаха тухай асуудал колониальна ба хахад колониальна оронуудай хүдэлмэришэдтэ тон ехэ удхашанартай нүгөө нэгэн проблемэ мүн.

Ажалшадай тэмсэлэй нэгэдэлые туйлалга болбол амжалтын гол эшэ үндэһэниинь мүн гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Колониальна ба хахад колониальна оронуудтахи ажалшадай уласхоорондын һанал нэгэдэлгын асуудалда хамааран, элидхэлшэ иигэжэ хэлэбэ:

Уласхоорондын һанал нэгэдэлгын эршэ ехэтэйгээр хэгдэхэдэ, реакци сухарина гэжэ манай дүй дүршэл харуулна. Гэбэшье, өөрынгөө нүлөөе энэ һанал нэгэдэлгын бүрин хэмжээгээр үзүүлхын тулада капиталистическэ оронуудтахи манай ахадүүнэр хадаа профсоюзуудай эрхэнүүдтэ доболһон, дарлалта доро хохилоһон бүхы ушарнуудта ажалшадай уласхоорондын һанал нэгэдэлгые харуулхын тулада шадаал һаа ехэ хүсэлэлгэ гаргаха ёһотой. Имагтал тиимэ ябуулгануудай ашаар бидэнэр хамтадаа илалта туйлажа шадаха байнабди.

Виджаджасастра колониальна ба хахад колониальна оронуудай ажалшадай уласхоорондын бэхижэжэ байгаа һанал нэгэдэлгын тодорхой олон жэшээнүүдые харуулаа.

Тэдэнэй политическэ үзэл бодол ба профсоюзна хамаадалгаһаа, тэдэнэй зүһэ шарай ба шажан шүтэлгэһөө дулдыдангүйгөөр, бүхы хүдэлмэришэдтэй эгээн нигта холбоо байгуулха гэһэн шухала зорилго колониальна болон хахад колониальна оронуудтахи профсоюзна хүдэлөөнэй үмэнэ табигдана гэжэ Виджаджасастра мэдүүлбэ. Олониитэтэй нигта холбоотой байха ябадал профсоюзна организацинуудай ажабайдалай үндэһэ мүн.

Колониальна ба бэеэ даагаагүй оронуудтахи профсоюзуудай саашанхи зорилгонууд тухай хэлэхэ зуураа, элидхэлшэ хадаа тэдэнэр үргэн олониитэ хүдэлмэришэдые эб найрамдалай түлөө уласхоорондын хүдэлөөндэ хабаадуулха, агрессивнэ дайнуудта эсэргүү, эб найрамдал хамгаалхын түлөө эдэбхитэй пропаганда хүдэлмэришэдэй дунда ябуулха, эдэ хүдэлмэришэдөөр дамжуулан бусад хүн зондо нүлөөлхэ, Малайда, Вьетнамда ба бусад газарнуудта империалистнуудай хэжэ байгаа дайнуудта, тэндэ агрессивнэ сэрэгүүдэй байрлалгада, хариин ямаршье орондо сэрэгэй базануудые байгуулха гү, али империалистическэ агрессивнэ бусад хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ эсэргүү тэмсэхэ, уласхоорондын арсалдаануудые эбэй ёһоор шиидхэхые уряалха ёһотой гэжэ зааба. Профсоюзууд ажабайдалай условинуудые һайжаруулхын түлөө, аграрна реформын түлөө таряашадай тэмсэлые дэмжэхэ, эмхитэй болохо ябадалдань тэдээндэ туһалха, хүдэлмэришэдэй ба таряашадай хоорондохи дэмжэлгын удхашанарые бүхы талаарнь тайлбарилха ёһотой.

Профсоюз монополинуудай эзэрхэлгэдэ эсэргүү, экономическа бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэй үүргэ дүүргэхэ, уласхоорондын худалдаа наймаанай, национальна промышленностиин ба тэгшэ эрхын үндэһөөр уласхоорондын экономическа хани харилсаанай хүгжэлтые дэмжэхэ ёһотой.

Профсоюзууд хадаа элдэб хүн зоной хабаададаг национальна единэ фронтдо хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэхынь тулада үргэн олониитэ хүдэлмэришэдые эмхидхэхэ, тэдэниие патриотическа агууехэ хүдэлөөндэ нэгэдүүлхэ ёһотой.

Колониальна ба хахад колониальна оронуудтахи профсоюзна хүдэлөөнэй ба метрополинууд — оронуудтахи профсоюзна хүдэлөөнэй хоорондохи холбоо барисаа бэхижүүлхэ, колониальна ба хахад колониальна оронуудай хүдэлмэришэдэй хоорондо нигта холбоо байгуулха, тэдэнэй тэмсэлэй нэгэдэл хангаха; Советскэ Союзай, Хитадай ба арадай демократическа оронуудай хүдэлмэришэдэй ба профсоюзуудай холбоогоо бэхижүүлхэ шухала гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

ОРОН ДОТОРОО ХҮДӨӨ АЖАХЫН ПРОДУКТНУУДЫЕ ЭЛБЭГ ДЭЛБЭГ БОЛГОЁ

(Түгэсхэл)

наа харуулаһхай. Манай орон дотор хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон эмхидхэгшэдэй олон тоото кадрнууд, таряанажалай болон малажалай олон миллион мастернууд урганхай. Хүдөө ажахын продуктнуудай үйлэдбэриие хурдан түргэн дээшэлүүлхэ хэрэгые бата бэхи үндэһэ һуури дээрэ табиха материально-техническэ арга боломжонууд манай эндэ мүнөө дүүрэн бии.

Социалистическэ хүдөө ажахын хүгжэлтэ болбол машинно-тракторна станцинуудай формотойгоор Советскэ гүрэнэй байгуулһан хүсэн түгэлдэр индустриальна базада тушэглэдэг байна. Мүнөө үедэ МТС-үүдтэ (15 мориной хүсэтэй гэжэ тоолобол), 969 мянган тракторнууд, дайнай урда тээ байһанда орходоо 74 процентээр олон, 255 мянган таряанай комбайнууд, дайнай урдынхида орходоо 66 процентээр дээшээ, мүн бусад олон тоото машинанууд хүдэлмэрилжэ байна. 1954 оной эхинһээ 1957 оной майн 1 хүрэтэр хүдөө ажахыда үшөө 750 мянган трактор үгтэхэ байна. Дутын жэлнүүдтэ МТС-үүд шэнэ маркын олон тоото пропашной тракторнуудые, мүн техническэ болон тэжээлэй культуранууд, картаабха болон овощь тариха, элдүүрлэхэ, хуряаха үндэр бүтээсэтэ машинанууд, үбһэ хуряалга, силос даралта болон малажалай фермэ дээрэхи хүндэ хүдэлмэринүүдые комплекснор механизацилха машинанууд абаха байна.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор, һүүлэй үедэ абтаһан «Орон доторoo малажал саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд ба колхозниггуудай, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай ажахынуудһаа малажалай продуктнуудые гүрэндэ уялгатаар тушаалгын нормонуудые доошолуулха тухай», «1953—1955 онуудта колхозууд ба совхозуудта хартаабха ба овощиин үйлэдбэри дээшэлүүлхэ ба тэрэниие бэлэдхэхэ хэмжээнүүд тухай» ба «Машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолнууд болбол хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ айхабтар ехэ удхашанартай юм.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ ба орон доторoo хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо талаар манда бии байгаа асари ехэ арга боломжонуудые ёһотой һайнаар ашаглаһан дээрэһээ мүнөө үедэ бүхы хэрэг дулдыдаха байна. Харин энээнэй түлөө тон түрүүндэ колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүгжэлтэ хүтэлбэрилхэ эдэ бүхы һайжаруулха, машинно-тракторна паркые үндэр бүтээсэтэ машинануудаар хангаха, хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай продукци бүтээлгэ дээшэлүүлхэ шухала. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ ябадалда колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудые мэргэжэл ехэтэ кадрнуудаар бэхилхэ, хүдөө ажахыда агрономическа болон зоотехническэ туһаламжа шангадхаха, партийна хүтэлбэриие хүдөө ажахын шиидхэхы шанартай участогуудта дүтэлүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй заабаринууд айхабтар ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

Коммунистическэ байгуулалтын бүхы ябасаар манай орон дотор арадай хэрэглэмжын эд бараануудые элбэг дэлбэг болгоохо бүхы условинууд бэлэдхэгдэнхэй. Мүнөө үедэ энэ зорилго бүгэдэарадай гол шухала зорилго болгогдожо, манай урда табигдаба. Тэрэниие амжалтатайгаар бэелүүлгэ тээшэ социалистическэ гүрэнэй бүхы хүсэн түгэс зэбсэг хүсэнүүд — эрхим шанартай индустри, түрүү хүдөө ажахы, агууехэ Коммунистическэ партяар хүтэлбэрилэгдэн байгаа манай арадай хизааргүй ехэ, үүсхэл зохёохы хүсэ зорюулагданхай. Советскэ бүхы арадта тэдэнэй эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха бүхы зүйлэй продуктнуудай элбэг дэлбэг болоод байха үень холо бэшэ. Энэнь манай орондо коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлэй агууехэ шэнэ алхам мүн байна.

Г. Васильев.

Корея тушаа политическэ конференцитэй дашарамдуулан КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лайн бэшэг

ПЕКИН, октябриин 19. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна:

Политическэ конференци тушаа Холбоото Штадуудай правительствын бэшэгтэ харюу болгон, Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лай мүнөөдэр бэшэг эльгээбэ. КНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерство Холбоото Штадуудай правительстводо дамжуулан үгэхын тулада энэ бэшэгые шведскэ посольстводо эльгээбэ. Энэ бэшэг мүнөө үдэшэ ООН-эй Генеральна Ассамблейн нэрэ дээрэ дамжуулан үгтэбэ.

Гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лайн бэшэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительство хадаа 1953 оной октябриин 14-дэ шведскэ правительстваар дамжуулан Холбоото Штадуудай правительствын эльгээһэн бэшэгые мэдээндээ абаһан ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительствотай хамтадаа хаража үзэһэн байна

Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительствын үмэнэһөө би мүнөө иигэжэ мэдээсэхые түлөөлэгдөөб:

1. Политическэ конференцидэ хабаадагшадай тоо хоёр талын хамаата правительствонуудаар хизаарлагдаһан байха ёһотой гэжэ эблэрэлгэ тухай хэлсээн дээрэхи корейско-хитадай талын делегациин толгойлогшо генерал Нам Ир урдаа дурадхаһан юм гэжэ Холбоото Штадуудай правительство октябриин 14-нэй бэшэг соогоо баталан хэлэнэ. Энэнь үнэн байдалда огто тааранагүй. Корейдэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй зүблэхэ зүйлэй табадахи пунктые 1952 оной февральда зүбшэн хэлсэжэ байхада, хэлсээндэ хабаадагша ООН-эй командованиин талын түлөөлэгшэ хадаа корейскэ дайнда хабаадаагүй ООН-эй олонхи гэшүүдые корейскэ дайнда нүгөө талын хабаалагшадай составта оруулха гэжэ али болохоор оролдоһон юм. Тиимэһээ хэлсээнэй үедэ генерал Нам Ир хадаа «хоёр талын хамаата оронуудай правительствонууд» гэһэн үгэнүүдэй удхашанарые тон зүбөөр тодорхойлһон, тиихэдээ энэнь нэгэн талаһаа, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ба Хитадай Арадай Республикын правительствонууд, нүгөө талаһаа ООН-эй командованиин хамаата оронуудай правительствонууд тухай хэлэгдэнэ гэжэ харуулһан байгаа. Корейскэ дайнда хабаадаагүй ООН-эй олонхи гэшүүдые Корейдэ дайлалдагша нүгөө талын хабаадагшадай тоодо оруулжа болохогүй гэжэ генерал Нам Ир тэрэшэлэн зааһан юм. Тиихэ зуура, ООН-эй командованиин түлөөлэгшэ вице-адмирал Джой иимэ тайлбарилтые зүбшөөһэн байгаа. Эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй боложо байһан бүхы үе соо, хэлсээндэ хабаадагша корейско-хитадай делегаци хадаа хамаата нейтральна бусад оронууд политическэ конференцидэ хабаадаха ёһогүй гэһэн һаналые хэзээдэшье баримталаагүй. Хамаата нейтральна бусад оронууд политическэ конференцидэ хабаадаха ёһогүй гэһэн тобшололые эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй 60-дахи параграфай үндэһөөр хэжэ тэрэшэлэн огто болохогүй юм. Дайлалдагша хоёр талын аляанданшье хамаадахагүй Советскэ Союз политическэ конференцидэ хабаадажа болохо юм гэжэ ООН-эй Генеральна Ассамблейн 430-дахи пленарна заседани дээрэ абтаһан «Б» резолюци соо тэрэшэлэн мэдэрэгдэнэ; политическэ конференциин составые дайлалдагша хоёр талаар хизаарлагдаха ёһогүй гэһэн принцип ООН-эй олонхи гэшүүдэй һай[…] һаниие энээгээр харуулжа бо[…] байна. Тиимэһээ, Хитадай Арадай Республикын арадай Центральна правительство хадаа өөрынгөө үргэлжэ табижа байһан дура[…]лые тон зүб гэжэ тоолоно. Корейдэ дайлалдагша хоёр талаһаа[…] на, хамаата нейтральна оронууд илангаяа Азиин хамаата нейтральна оронууд политическэ конференцидэ хабаадаха ёһотой болоно.

2. Дээрэ дурсагдаһан зүйлые[…] дэһэ болгон, Нэгэдэмэл Наца[…]дай Организациин Генеральна [Ас]самблей хадаа сентябриин 13 ба сентябриин 14-дэ генера[…] секретарь г-н Дага Хаммарше[…]дэ тус тустаа эльгээһэн харюу [те]леграммануд соогоо Хитадай [Ара]дай Республикын ба Корейскэ [Ара]дай-Демократическа Республи[…] правительствонуудай табиһан [ду]радхалнуудые абаха зэргэтэй [бай]гаа. Тэрэ хадаа дайлалдагша хо[…] талые, мүн хамаата нейтральна [бу]сад оронуудые оруулалсаад, бү[…] составаар политическэ конфере[…] зарлалгые һайшаан дурадхаха [зэр]гэтэй байгаа. Гэбэшье, Нэгэдэ[…] Нацануудай Организациин Ге[не]ральна Ассамблей үсөөнхидэй [...] хүсэлые бэелүүлжэ, Нэгэдэмэл [На]цануудай Организациин Уста[…] зорилгонууд ба принципүүдые э[…] жэ, корейско-хитадай талын дурадхалнуудые буруушааһан [бай]на. Хитадай Арадай Республи[…] арадай Центральна правительс[…] энээнтэй дашарамдуулан ехээр [...]лаглаһанаа дахин мэдүүлэнгүй б[...]ха арганьгүй.

3. Политическэ конференци ту[…] асуудалаар манай баримталһан [то]дорхой хараа бодолтой зохил[…]лан, мүн политическэ конфере[…] түргөөр зарлахые ехээр хүс[…] байгаа бүхы дэлхэйн хүнүүдэй харалые хараадаа абажа, Хитадай Арадай Республикын арадай Це[н]тральна правительство Корей[скэ] Арадай-Демократическа Республи[…]кын правительствотай зүбшэн х[…] сэһэнэйнгээ һүүлээр, политиче[скэ] конференци тухай асуудалаар х[…] сээ хэхые октябриин 26-да Па[н]мыньчжоньдо Холбоото Штадуу[дай] түлөөлэгшэдтэй уулзахын тула [тү]лөөлэгшэдөө хамтадаа эльгээ[…] зүбшөөнэ.

4. Политическэ конференци х[…] газар ба сагые тодорхойлхо ту[…] асуудалнууд, Холбоото Штадуу[дай] правительствын бэшэг дотор [ду]радхагдаһан шухала хэмжээ-ябу[…]ганууд тушаа процедурна, за[…] гаанай болон бусад асуудал[…] энэ хэлсээнүүдэй үедэ табигд[…] ёһотой гэжэ Хитадай Арадай Р[ес]публикын арадай Центральна [пра]вительство тоолоно; гэбэшье, по[ли]тическэ конференциин состав ту[…] асуудалые эдэ хэлсээнүүд [...] шиидхэхэнь бүри шухала гэжэ [...]дай Центральна правительство [...]ложо үргэлжэлһөөр. Политиче[скэ] конференциин состав тухай асу[…]лые эдэ хэлсээнүүд дээрэ зүб[…] хэлсэхэ ба шиидхэхэ зорилгоор [та]биха эрхые өөртөө үлөөнэ гэжэ [...]дай Центральна правительс[…] энээнтэй дашарамдуулан мэдүү[…]

Чжоу Энь-лай—Хитадай Ара[дай] Республикын арадай Централ[ьна] правительствын гадаа[дын] хэрэгүүдэй мини[стр].

ПЕКИН, 1953 оной октябриин [...]

***

Корейскэ Арадай-Демократиче[скэ] Республикын гадаадын хэрэгүү[дэй] министр Нам Ир иимэ бэшэгые [мү]нөөдэр Холбоото Штадуудай пра[ви]тельстводо эльгээбэ.

Советскэ моряагууд Болгарида ерээд байна

СОФИ, октябриин 20. (ТАСС). Хани барисаанай ёһоор, айлшалан ерээд Сталин гэжэ болгарска портдо байгаа советскэ сэрэгэй корабльнуудай отрядай командир вице-адмирал В. А. Пархоменко Болгариин арадай оборонын министрын уряалаар бүлэг офицернүүд ба матросуудтай хамта мүнөөдэр Софи ерэбэ.

Болгариин арадай оборонын министр генерал-полковник П. Панчевский советскэ айлшадые хүлеэн абаа. Тэрэнэй һүүлээр советскэ моряагууд Болгариин революционно хүдэлөөнэй музейдэ ороһон, Бол[гариин] столицатай ба тэрэнэй һайхан газарнуудтай танилсаа байна.

Советскэ моряагууд Георгий Ди[митровэй] мавзолейдэ венок табяа.

Үдэрынь Болгариин министр[нүү]дэй соведэй түрүүлэгшэ Вылко Ч[ер]венков советскэ моряагуудтай у[улзаба]. Уулзалга дээрэ Болга[риин] коммунистическэ партиин ба пра[ви]тельствын хүтэлбэрилэгшэд, СССР-һээ Болгарида байгаа по[сол] М. Ф. Бодров гэгшэд байлсаба.

Хельсинкидэ советскэ артистнууд түгэсхэлэй концерт табиба

ХЕЛЬСИНКИ, октябриин 13. (ТАСС). Финляндаар һара шахуу ябаһанайгаа һүүлээр, үсэгэлдэр Хельсинкидэ Мессухалли гэжэ зал соо советскэ артистнууд түгэсхэлэй концерт табиба. Концерт дээрэ байлсаһан финскэ столицын олон тоото хүн зон агууехэ Сове[тскэ] Союзай искусствын түлөөлэгшэдые халуунаар угтан абаба.

Редакторай орл[огшо] Д. Л. ЛОБСАНОВ.